

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การศึกษาปริมาณสารฟินอลิกล์ทั้งหมด สมบัติในการต้านอนุมูลอิสระ¹
และสารสำคัญในสารสกัดหยาบจากเหงอนตายายาก

Study of total phenolic compounds, antioxidant activity and
active compounds in crude extracts from
Stemona tuberosa Lour.

ค่าใช้จ่ายเบิกจ่าย	๓๐๗๖
จำนวนเงินทั้งหมด	๓๐๗๖
จำนวนเงินที่ได้รับ	๓๐๗๖
จำนวนเงินที่เหลือ	๐๐
จำนวนเงินที่ได้รับแล้ว	๓๐๗๖
จำนวนเงินที่เหลืออยู่	๐๐
จำนวนเงินที่ได้รับแล้วแล้ว	๓๐๗๖
จำนวนเงินที่เหลืออยู่แล้ว	๐๐

โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุญจิรา รัตนกรพิทักษ์
ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร

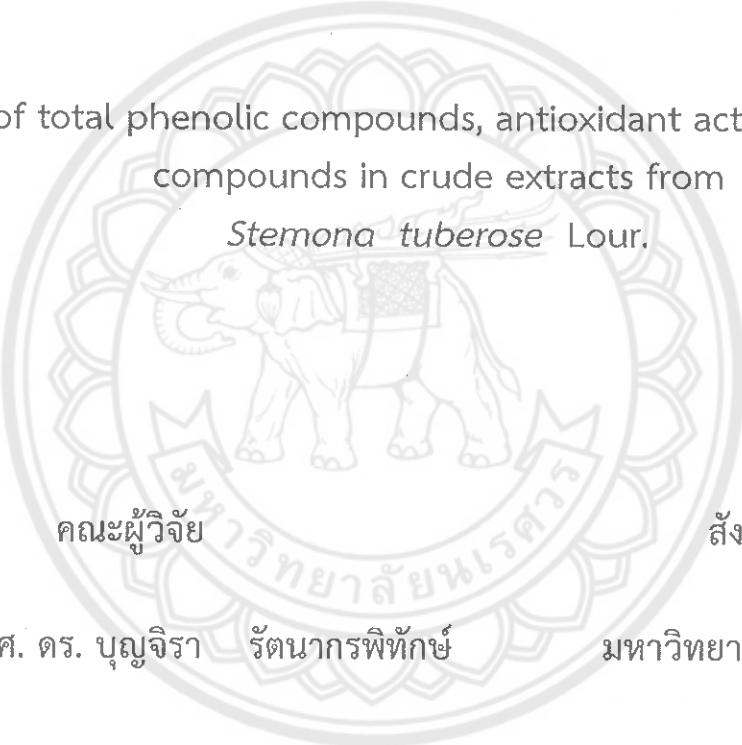
กันยายน 2560

สัญญาเลขที่ R2559C177

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การศึกษาปริมาณสารพิโนลลิกส์ทั้งหมด สมบัติในการต้านอนุมูลอิสระและ
สารสำคัญในสารสกัดขยายจากหนอนตามยาค

Study of total phenolic compounds, antioxidant activity and active
compounds in crude extracts from
Stemona tuberosa Lour.

คณะผู้วิจัย

สังกัด

ผศ. ดร. บุญจิรา รัตนารพิทักษ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

สนับสนุนโดย

งบประมาณรายได้ มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีงบประมาณ 2559

Executive Summary

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาหาปริมาณของสารฟีโนอลลิกทั้งหมด, สมบัตินการต้านอนุมูลอิสระรวมทั้งวิเคราะห์หาปริมาณสารสำคัญประเภทสารฟีโนอลลิกในสารสกัดหยาบจากส่วนของราก ลำต้น และใบของหนอนตายหยาก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนและเป็นระบบมากขึ้น และในงานวิจัยครั้งนี้ได้เลือกใช้วิธีพีเพิลเชค แรดิคัล สแควร์เจนจิ (DPPH; 2,2-diphenyl-1-picrylhydrazyl) radical-scavenging activity เป็นวิธีที่ศึกษาฤทธิ์ในการต้านอนุมูลอิสระของสารที่สกัดได้ ทั้งนี้เนื่องจากวิธีนี้เป็นวิธีที่ทำได้ง่าย สะดวก และรวดเร็ว [7] และจะเลือกใช้วิธี Folin-Ciocalteu Colorimetric เป็นวิธีที่ศึกษาหาสารฟีโนอลิกทั้งหมด ทั้งนี้เนื่องจากวิธีนี้เป็นวิธีที่ง่าย รวดเร็วและนิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย และในการวิเคราะห์หาปริมาณและชนิดของสารประกอบฟีโนอลิกจะใช้เทคนิคโครมาโทกราฟีของเหลวสมรรถนะสูง (High Performance Liquid Chromatography, HPLC) โดยเทียบกับสารมาตรฐาน จากการศึกษาฤทธิ์ในการต้านสารอนุมูลอิสระด้วยวิธี 2,2- ไดฟีนิล-1-ไพริครายดราซีล ฟรีแรดิคัล สแควร์เจนจิ (2,2-Diphenyl-1-picrylhydrazyl (DPPH) free radical scavenging) ของสารสกัดหยาบของหนอนตายหยากในส่วนของ ราก ลำต้นและ ใบ พบร่วมกับสารสกัดหยาบส่วนของใบของหนอนตายหยากมีฤทธิ์ในการต้านอนุมูลอิสระที่ดีที่สุด โดยมีค่าความเข้มข้นที่ยับยั้งอนุมูลอิสระที่ 50 เปอร์เซ็นต์ (IC_{50}) เท่ากับ 132.07 ppm รองลงมาคือลำต้นและราก ตามลำดับ และในการศึกษาหาปริมาณสารฟีโนอลิกทั้งหมดด้วยวิธีฟูลิน-ซิโอดีเซล คลีโอริเมตريك (Folin-Ciocalteu Colorimetric) ของสารสกัดหยาบแต่ละชนิดโดยเทียบจากการฟามาตรฐานของแกลลิก แอซิต ผลการทดลองพบว่าปริมาณของสารฟีโนอลิกทั้งหมดในสารสกัดหยาบส่วนของลำต้นของหนอนตายหยากมีปริมาณสารฟีโนอลิกทั้งหมดสูงที่สุดคิดเป็น 15.58 ppm ในขณะที่สารสกัดหยาบส่วนของรากและใบของหนอนตายหยากมีปริมาณสารฟีโนอลิกทั้งหมดคิดเป็น 7.75 และ 8.21 ppm นอกจากนี้เมื่อนำสารสกัดหยาบแต่ละชนิดของหนอนตายหยากทั้งหมดที่เตรียมได้มาทำการสกัดและวิเคราะห์หาชนิดและปริมาณสารฟีโนอลิกแอซิต และฟลาโวนอยด์โดยเทคนิคโครมาโทกราฟีของเหลวสมรรถนะสูง (HPLC) พบร่วมจากการวิเคราะห์หาชนิดและปริมาณสารสำคัญประเภทกรดฟีโนอลิกและสารฟลาโวนอยด์ของสารสกัดหยาบทั้ง 3 ส่วนที่ประกอบไปด้วยส่วนราก ลำต้นและใบของหนอนตายหยาก ข้างต้นโดยเทียบกับสารมาตรฐานกรดฟีโนอลิกและสารฟลาโวนอยด์ 12 ชนิดด้วยเทคนิค HPLC พบว่าสามารถวิเคราะห์หาชนิดและปริมาณสารสำคัญได้ทั้งหมด 8 ชนิดคือ Caffeic acid, p-Coumaric acid, Ferulic acid, Cinnamic acid, p-hydroxybenzoic acid, Luteolin, Quercetin และ Kaemferol ในหน่วยของมิลลิกรัมต่อ 100 กรัมแห้งที่แตกต่างกันออกไป โดยในส่วนของสารสกัดหยาบทั้ง 3 ส่วน จะพบสารสำคัญประเภทกรดฟีโนอลิกชนิด p-hydroxybenzoic acid ในปริมาณมากที่สุด และนอกจากนี้ยังพบว่าในสารสกัดหยาบในส่วนของรากจะพบชนิดและปริมาณของสารสำคัญที่มากกว่าในส่วนของสารสกัดหยาบของลำต้นและใบ โดยในสารสกัดหยาบในส่วนของรากจะพบสารสำคัญทั้งหมด 7 ชนิด ในขณะที่ส่วนของสารสกัดหยาบของใบและลำต้นจะพบสารสำคัญทั้งหมด 5 และ 4 ชนิดตามลำดับ

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาหาปริมาณของสารฟีโนลิกส์ทั้งหมด, สมบัติในการต้านอนุมูลอิสระรวมทั้งวิเคราะห์หาปริมาณสารสำคัญประเภทสารฟีโนลิกส์ในสารสกัดหยาบจากส่วนของราก ลำต้น และใบของหนอนตายหยากโดยการหาปริมาณสารฟีโนลิกทั้งหมดจะใช้วิธีฟูลิน-ชีโวคัลเชอ คัลเลอริเมตริกในขณะที่ศึกษาฤทธิ์ในการต้านอนุมูลอิสระจะใช้วิธีพีพีเอช แรคคิล สแควร์เจิง ผลการทดลองพบว่าในส่วนสกัดของรากของหนอนตายหยากมีปริมาณของสารฟีโนลิกทั้งหมดสูงที่สุดเท่ากับ 15.58 ppm ในขณะที่สารสกัดหยาบส่วนของรากและใบของหนอนตายหยากมีปริมาณสารฟีโนลิกทั้งหมดคิดเป็น 7.75 และ 8.21 ppm และการศึกษาฤทธิ์ในการต้านอนุมูลอิสระของสารสกัดหยาบแต่ละชนิด พบว่าสารสกัดหยาบส่วนของใบของหนอนตายหยากมีฤทธิ์ในการต้านอนุมูลอิสระที่ดีที่สุด โดยมีค่าความเข้มข้นที่ยับยั้งอนุมูลอิสระที่ IC_{50} เปอร์เซ็นต์ (IC_{50}) เท่ากับ 132.07 ppm นอกจากนี้ในการวิเคราะห์หานิดและปริมาณสารสำคัญประเภทสารฟีโนลิกและสารฟลาโวนอยด์ของสารสกัดหยาบแต่ละชนิด จะใช้เทคนิคโกรมาโทกราฟีของเหลวสมรรถนะสูง (HPLC) พบว่าในสารสกัดหยาบจะพบสารสำคัญประเภทสาร ฟีโนลิกและสารฟลาโวนอลด์ทั้งหมด 8 ชนิดคือ กรดคาเฟอิค, กรดพาราคูมาเริก, กรดเพอรูลิก, กรดซินนามิก, กรดไฮดรอกซีเบนโซิก, ลูทอีโอลิน, เคอชิติน และ แคนเนฟอรอล ในหน่วยของมิลลิกรัมต่อ 100 กรัมแห้งที่แยกต่างกันออกไป โดยในส่วนของสารสกัดหยาบทั้ง 3 ส่วนจะพบสารสำคัญประเภทกรดฟีโนลิกชนิดกรดไฮดรอกซีเบนโซิกในปริมาณมากที่สุด

คำสำคัญ: สารฟีโนลิก, สารต้านอนุมูลอิสระ, หนอนตายหยาก, สารฟลาโวนอยด์

Abstract

In this research, the total phenolic contents (TPC), antioxidant activities and analyses of active compounds in *Stemona tuberosa* Lour crude extracts including roots, stems and leaves were investigated. The TPC was measured by Folin-Ciocalteu, while antioxidant activities were assessed by 2,2-diphenyl-1-picrylhydrazyl (DPPH) free radical scavenging method. It was found that crude extracts from stem showed highest total phenolic about 15.58 ppm, while roots and leaves crude extracts exhibited the total phenolic about 7.75 and 8.21 ppm, respectively. From the study of antioxidant activity, crude extracts from leaves showed the better antioxidant activity in the IC_{50} value about 132.07 ppm. The analysis of active compounds such as phenolic and flavonoid compounds in crude extracts were carried out via a high performance liquid chromatography (HPLC) technique. The results showed that eight active compounds including caffeic acid, *p*-coumaric acid, ferulic acid, cinnamic acid, *p*-hydroxybenzoic acid, luteolin, quercetin and kaemferol were detected in all crude extracts. The *p*-hydroxybenzoic acid was major phenolic compound in all crude extracts.

Key words : phenolic, antioxidant activity, *Stemona tuberosa* Lour, flavonoid

สารบัญ

บทที่ หน้า

Executive Summary..... ก

บทคัดย่อ..... ข

Abstract..... ข

1	บทนำ.....	1
1.1	ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
1.2	วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย.....	2
2	ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	3
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	10
3.1	วัสดุอุปกรณ์.....	10
3.2	เครื่องมือ.....	10
3.3	สารเคมี.....	10
3.4	วิธีการทดลอง.....	11
3.4.1	การเตรียมตัวอย่างของหนอนตาก.....	11
3.4.2	การสกัดด้วยตัวทำละลายเพื่อศึกษาหาปริมาณสารฟีโนลิกทั้งหมดและฤทธิ์ใน การต้านอนุมูลอิสระ.....	11
3.4.3	การศึกษาฤทธิ์ในการต้านสารอนุมูลอิสระโดยวิธี ดีพีพีเอช แรติคัล สแคเวนจิง (DPPH; 2, 2-diphenyl-1-picrylhydrazyl) radical-scavenging.....	11
3.4.4	3.4.4 การศึกษาปริมาณรวมของสารสำคัญประเภทสารฟีโนลิกในสารสกัด หนอนตากด้วยวิธีฟูลิน-ซิโโคคัลเชอ คัลโคเริเมตريค (Folin-Ciocalteu Colorimetric).....	13
3.4.5	การสกัดด้วยตัวทำละลายเพื่อวิเคราะห์ชนิดและปริมาณสารสำคัญในสาร สกัดหนอนตากแต่ละชนิด.....	15
4	ผลการทดลองและการอภิปรายผล.....	16
4.1	การเตรียมตัวอย่างของหนอนตาก โดยวิธีการอบที่ 70 องศาเซลเซียส.....	16

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4.2 การสกัดผงแห้งของราก ลำต้น และใบของต้นหนอนตายหมากด้วยตัววิ่ง ละลายเพื่อศึกษาหาปริมาณสารฟีนอลิกทั้งหมดและฤทธิ์ในการต้านอนุมูล อิสระ.....	16
4.3 การศึกษาฤทธิ์ในการต้านสารอนุมูลอิสระโดยวิธี 2,2-Diphenyl-1- picrylhydrazyl (DPPH) free radical scavenging ของสารสกัดหนอน ตายหมาก.....	17
4.3.1 การศึกษาหาฤทธิ์ในการต้านอนุมูลอิสระที่ 50 เปอร์เซ็นต์ (IC50) ของสาร มาตรฐาน BHT.....	17
4.3.2 การศึกษาฤทธิ์ในการต้านอนุมูลอิสระจากสารสกัดหยาบหนอนตายหมาก.....	18
4.4 การศึกษาหาสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมด (Total phenolic) ในสารสกัด หยาบส่วนของราก, ลำต้น และ ใบของหนอนตายหมาก โดยวิธี Folin- Ciocalteu Colorimetric.....	21
4.4.1 กราฟมาตรฐานของแกลลิกแอซิดที่ความเข้มข้นต่างๆ.....	21
4.4.2 การศึกษาหาสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดของสารสกัดหยาบของส่วนต่างๆ ของหนอนตายหมาก.....	21
4.5 การวิเคราะห์หาชนิดและปริมาณของสารสำคัญประเภท สารประกอบฟี- โนลิกแอซิดและสารประกอบฟลาโวนอยด์ โดยเทคนิคクロมาโตกราฟ ของเหลวสมรรถนะสูง (HPLC) ในสารสกัดหยาบของหนอนตายหมากแต่ละ ชนิด.....	22
5 บทสรุป.....	30
เอกสารอ้างอิง.....	31
ภาคผนวก.....	34

สารบัญรูป

รูป	หน้า
1 โครงสร้างของ วิตามินซี	3
2 รูปที่ 2 โครงสร้างของ วิตามินอี.....	4
3 รูปที่ 3 โครงสร้างของ วิตามินเอ.....	4
4 โครงสร้างของ แครอทีนอยด์.....	5
5 โครงสร้างของ Gingerol พบในชิง.....	5
6 โครงสร้างของ Resveratrol พบใน อุ่น	5
7 โครงสร้างของ Capsaicin พบในพริก	5
8 โครงสร้างของ Curcumin พบในขมิ้น	5
9 โครงสร้างของ deoxyclitoriacetal	6
10 สารประเทเดhydrotocopherols ทั้ง 4 ชนิด และ tocopherol	7
11 โครงสร้างของ Stilbenoids	8
12 โครงสร้างของ Neotuberostemonol	8
13 โครงสร้างของ neotuberostemoninol.....	8
14 ขั้นตอนวิธีการศึกษาฤทธิ์ในการต้านสารอนุมูลอิสระ โดยวิธีพีเพิล็อก แรดิคัล สแคเวนจิง (DPPH; 2, 2-diphenyl-1-picrylhydrazyl) radical-scavenging	13
15 กราฟแสดงฤทธิ์ในการต้านอนุมูลอิสระของสารมาตรฐาน BHT ที่ความเข้มข้นต่างๆ.....	13
16 กราฟแสดงค่า %การยับยั้ง ของสารสกัดที่ยาบชองต้นหนองต่ายไทยของแต่ละส่วนที่ความเข้มข้นต่างๆ.....	20
17 กราฟมาตรฐานของสารมาตรฐานแกลคลิคแอชิดที่ความเข้มข้นต่างๆ.....	21
18 สภาวะในการแยกสารมาตรฐานทั้ง 12 ตัว ที่ใช้การระบบ Gradient elution โดยเฟสเคลื่อนที่เป็นสารละลายน้ำของ อะซิโตไนโตรล และ 0.2%อะซิติก แอชิดในน้ำ อัตราการไหลเท่ากับ 1.0 มิลลิลิตรต่อนาที ปริมาตรที่ฉีด เท่ากับ 20 ไมโครลิตร เวลาที่ใช้ เท่ากับ 50 นาที.....	23
19 โครงมาโด้แกรมของสารมาตรฐานทั้ง 12 ตัว ตรวจวัดที่ความยาวคลื่น 280, 320 และ 360 นาโนเมตร.....	23

สารบัญรูป(ต่อ)

รูป	หน้า
20 กราฟมาตราฐานของสารมาตรฐาน 5 ตัว คือ p-hydroxybenzoic acid (p-hyB), Luteolin (LUT), Quercetin (QUER), Cinnamic acid (CIN) และ Kaempferol (KAE) ที่ความเข้มข้นต่างๆ.....	24
21 กราฟมาตราฐานของสารมาตรฐาน 7 ตัว คือ Gallic acid (GA), Catechin (CAT), Ellagic acid (Ella), Epicatechin (EPI), p-Coumaric acid (p-COU), Caffeic acid (CAF) และ Ferulic acid (Fer) ที่ความเข้มข้นต่างๆ.....	24
22 โครงสร้างทางเคมีของกรดพิโนอลิกและสารฟลาโวนอยด์ที่ใช้เป็นสารมาตรฐาน.....	27
23 ชนิดและปริมาณของกรดพิโนอลิกและสารฟลาโวนอยด์ของสารสกัดหยาบหั่ง 3 ส่วนเปรียบเทียบปริมาณในหน่วย มิลลิกรัม/100 กรัมแห้ง.....	29

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 โครงสร้างขององค์ประกอบทางเคมีที่แยกได้จากต้นหนองน้ำดายยากหั้ง 5 ชนิด...	6
2 ฤทธิ์ในการต้านอนุมูลอิสระของสารประเทต dehydrotocopherols หั้ง 4 ชนิดโดยเปรียบเทียบกับสารมาตรฐาน tocopherol.....	7
3 การเตรียมสารละลายน้ำมารฐานแกลลิคแอซิตที่ความเข้มข้นต่างๆ.....	12
4 การเตรียมสารละลายน้ำมารฐานแกลลิคแอซิตที่ความเข้มข้นต่างๆ.....	14
5 น้ำหนักและลักษณะของเม็ดของหนองน้ำดายยากแต่ละส่วน.....	16
6 น้ำหนักและลักษณะของสารสกัดหยาบของหนองน้ำดายยากแต่ละส่วน.....	16
7 ผลการวัดค่าการดูดกลืนแสงและค่า %inhibition ของสารมาตรฐาน BHT ที่ความเข้มข้นต่างๆ.....	17
8 ผลการวัดค่าการดูดกลืนแสงที่ 517 nm และ %การยับยั้ง ของสารสกัดหยาบของต้นหนองน้ำดายยากส่วนรากที่ความเข้มข้นต่างๆ.....	18
9 ผลการวัดค่าการดูดกลืนแสงที่ 517 nm และ %การยับยั้ง ของสารสกัดหยาบของต้นหนองน้ำดายยากส่วนลำต้นที่ความเข้มข้นต่างๆ.....	19
10 ผลการวัดค่าการดูดกลืนแสงที่ 517 nm และ %การยับยั้ง ของสารสกัดหยาบของต้นหนองน้ำดายยากส่วนใบที่ความเข้มข้นต่างๆ.....	19
11 ค่า yabb yung อนุมูลอิสระที่ 50 เปอร์เซ็นต์ (IC_{50}) ของสารสกัดหยาบของต้นหนองน้ำดายยากของแต่ละส่วน.....	20
12 ค่าการดูดกลืนแสงที่ความเข้มข้น 1000 ppm ของสารสกัดหยาบของส่วนต่างๆของหนองน้ำดายยาก.....	22
13 ปริมาณสารฟินอลิกทึ้งหมดในรูปของแกลลิค แอซิต ในสารสกัดสารสกัดหยาบของส่วนต่างๆของหนองน้ำดายยาก.....	22
14 ค่าความเข้มข้นต่ำสุดที่สามารถตรวจพบได้ (LOD) และความเข้มข้นต่ำสุดที่สามารถหาปริมาณได้ (LOQ) ของสารมาตรฐานหั้ง 12 ตัว.....	25
15 ค่า % recovery ของสารมาตรฐานจากวิเคราะห์.....	26
16 ค่า % recovery ของสารมาตรฐานจากวิเคราะห์.....	27
17 เครื่องมือและสภาวะที่ใช้.....	28

ภาคผนวก

ตารางแผนกิจกรรมที่ทำได้และตารางเปรียบเทียบ output ที่เสนอในข้อเสนอโครงการและที่ได้จริง.....

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

อนุมูลอิสระ (Free Radical) [1] คือ โมเลกุลที่ไม่เสถียรเนื่องจากขาดอิเล็กตรอน ซึ่งสารเหล่านี้จะก่อให้เกิดผลเสียต่อระบบการทำงานภายในร่างกาย เช่น ก่อให้เกิดความผิดในระดับเซลล์ มีผลต่อการอักเสบ และการทำลายเนื้อเยื่อในระยะสั้น หรืออาจจะส่งผลในระยะยาว ซึ่งอาจมีผลต่อความเสื่อมหรือการแก่ของเซลล์ และอาจเป็นสาเหตุของการก่อมะเร็ง โรคหัวใจ โรคเกี่ยวกับสมอง และต้อกระจาดฯ อนุมูลอิสระเกิดได้ทั้งภายนอกร่างกายและภายในร่างกาย ภายนอกร่างกาย เช่น การรับประทานอาหารไม่ตรงเวลา การดื่มน้ำร้อนในอากาศ ยาธิกษาโรคบางชนิด รังสี ภายในร่างกาย เช่น เกิดจากกระบวนการเผาผลาญอาหารของร่างกาย กระบวนการทางชีวเคมีต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในร่างกาย ปกติแล้วร่างกายมีนูนูร์จะมีกลไกและวิธีการกำจัดสารพิษนี้อยู่ 2 วิธี คือ ใช้เอนไซม์ต่างๆ ในร่างกาย เช่น Superoxide dismutase (SOD) และไม่ใช้เอนไซม์ เช่น วิตามินต่างๆ สารเหล่านี้จะไม่สามารถทำลายได้หมดจึงต้องมีการสร้างสารที่มีฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระ (antioxidant) จากแหล่งอื่นๆ เพื่อให้เที่ยงพอดกับอนุมูลอิสระที่มากเกินภายในร่างกาย สารต้านอนุมูลอิสระมีหลายชนิด เช่น สารประกอบฟีโนลิกส์ วิตามินซี วิตามินอี และเบต้าแคโรทีน เป็นต้น [2,3,4] โดยเฉพาะสารประกอบฟีโนลิกส์จัดเป็นสารต้านอนุมูลอิสระที่ได้รับจากภายนอก พบรูดมากตามธรรมชาติและพบได้ในอาหารและเครื่องดื่มที่ได้จากพืช เช่น ผัก ผลไม้ สมุนไพร รัญชีต่างๆ ไวน์ เปียร์ ชา กาแฟ เป็นต้น สารประกอบฟีโนลิกส์มีมากกว่า 8000 ชนิด ซึ่งสารที่อยู่ในกลุ่มสารประกอบฟีโนลิกส์ได้แก่ flavonoids, flavones, gallic acid, ellagic acid, lignin, tannin, anthocyanins, carotenoids และอนุพันธ์ของ cinnamic acid [5] สารประกอบฟีโนลิกส์นอกจากจะมีคุณสมบัติเป็นสารต้านอนุมูลอิสระแล้ว ยังมีคุณสมบัติอื่นๆ เช่น ช่วยขยายหลอดเลือด ลดการอักเสบ กระตุ้นให้สร้างภูมิคุ้มกัน ต้านมะเร็ง ต้านโรคภูมิแพ้ ทำลายเชื้อโรคที่เข้าสู่ร่างกาย ฤทธิ์ต้านแบคทีเรีย ต้านไวรัส [3] เมื่อรับประทานอาหารที่มีสารต้านอนุมูลอิสระมากทำให้ร่างกายมีสารต้านอนุมูลอิสระเพิ่มสูงขึ้นในการแสวงหาดีซึ่งสามารถป้องกันอันตรายที่เกิดจากการทำลายของอนุมูลอิสระได้ ปัจจุบันได้มีการศึกษาค้นคว้าหารูปแบบของสารฟีโนลิกและสารต้านอนุมูลอิสระในสมุนไพรชนิดต่างๆ หลายสายพันธุ์ ซึ่งพบว่าสมุนไพรแต่ละชนิดมีปริมาณของสารฟีโนลิกส์และประสิทธิภาพในการต้านอนุมูลอิสระที่แตกต่างกัน ดังนั้นในงานวิจัยนี้จึงมุ่งเน้นและให้ความสนใจในการศึกษาหารูปแบบของสารฟีโนลิก, ศึกษาฤทธิ์ในการต้านอนุมูลอิสระจากสมุนไพรที่หาได้ง่าย ราคาไม่แพงและมีสรรพคุณในการรักษาโรคใกล้เคียงหรือเทียบเท่ากับยาแผนปัจจุบัน (กลุ่มลำต้น)

ปัจจุบันได้มีนักวิจัยค้นคว้าศึกษาปริมาณของสารฟีโนลิกส์ทั้งหมดและสารต้านอนุมูลอิสระในพืชสมุนไพรต่างๆ เป็นจำนวนมาก ทั้งนี้เนื่องจากพืชสมุนไพรนั้นสามารถหาได้ง่ายและราคาไม่แพง เมื่อเทียบกับยาแผนปัจจุบันที่มีสรรพคุณในการรักษาโรคใกล้เคียงกัน ซึ่งพบว่าพืชสมุนไพรแต่ละชนิดจะพบปริมาณของสารฟีโนลิกส์ทั้งหมดและสารต้านอนุมูลอิสระที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นในงานวิจัยนี้จึง

มุ่งเน้นและให้ความสนใจในการศึกษาหาปริมาณของสารฟีโนอลิก, ศึกษาฤทธิ์ในการต้านอนุมูลอิสระจากสมุนไพรที่หาได้ง่าย ราคาไม่แพงและมีสรรพคุณในการรักษาโรคใกล้เคียงหรือเทียบเท่ากับยาแผนปัจจุบัน

หนอนตายหยาก [6] จัดเป็นพืชสมุนไพรชนิดไม้เลี้ยดตามพื้นดินหรือพادพันตามต้นไม้อื่น หนอนตายหยากจัดเป็นสมุนไพรที่หาง่ายและเจริญได้ตามที่ว่าไปและสามารถแพร่พันธุ์ได้อย่างรวดเร็ว ปัจจุบันหนอนตายหยากได้ถูกนำมาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ได้ทุกส่วน เช่น ราก สามารถใช้รักษาโรคผิวหนัง น้ำเหลืองเสีย ฝีคันตามร่างกาย ข้าวเชื้อโรคพยาธิภายใน มะเร็งตับ เป็นต้น ส่วนของใบนำมาใช้ในการรักษาอาการไอ โรคหวัด อย่างไรก็ตามยังไม่พบว่ามีข้อมูลที่แสดงถึงปริมาณของสารฟีโนอลิกส์ทั้งหมด และสมบัติในการต้านอนุมูลอิสระรวมไปถึงการวิเคราะห์สารสำคัญ เช่น สารฟีโนอลิกส์ในสมุนไพรชนิดนี้อย่างชัดเจน ดังนั้นเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนมากขึ้น งานวิจัยนี้จึงมีความสนใจในถึงปริมาณของสารฟีโนอลิกส์ทั้งหมด สมบัติในการต้านอนุมูลอิสระรวมทั้งวิเคราะห์หาปริมาณสารสำคัญประเภทสารฟีโนอลิกส์ในสารสกัดหยาบจากส่วนของราก ลำต้น และใบของหนอนตายหยาก และในงานวิจัยครั้งนี้ได้เลือกใช้วิธีดีฟี เอช แรดิคัล สแคเวนจิง (DPPH; 2,2-diphenyl-1-picrylhydrazyl) radical-scavenging activity เป็นวิธีที่ศึกษาฤทธิ์ในการต้านอนุมูลอิสระของสารที่สกัดได้ ทั้งนี้เนื่องจากวิธีนี้เป็นวิธีที่ทำได้ง่าย สะดวก และรวดเร็ว [7] และจะเลือกใช้วิธี Folin-Ciocalteu Colorimetric เป็นวิธีที่ศึกษาสารฟีโนอลิกทั้งหมด ทั้งนี้เนื่องจากวิธีนี้เป็นวิธีที่ง่าย รวดเร็วและนิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย และในการวิเคราะห์หาปริมาณและชนิดของสารประกอบฟีโนอลิกจะใช้เทคนิคโครงสร้างไฟฟ้าของเหลวสมรรถนะสูง (High Performance Liquid Chromatography, HPLC) โดยเทียบกับสารมาตรฐาน

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

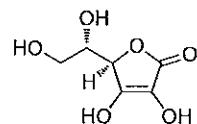
เพื่อศึกษาถึงปริมาณของสารฟีโนอลิกส์ทั้งหมด สมบัติในการต้านอนุมูลอิสระและวิเคราะห์หาชนิดและปริมาณสารสำคัญประเภทสารฟีโนอลิกในสารสกัดหยาบจากส่วนของราก ลำต้น และใบของหนอนตายหยาก

บทที่ 2

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

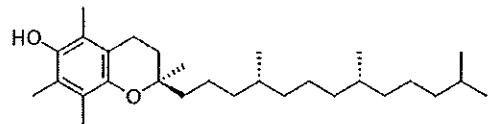
ในปัจจุบันมนุษย์เราให้ความสำคัญกับสารอนุมูลอิสระค่อนข้างมากเนื่องจากสารอนุมูลอิสระ [1] เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้มนุษย์เราเกิดโรคร้ายต่างๆ มากมายซึ่งสารอนุมูลอิสระนั้นอาจเกิดจากภายในร่างกายของเรารอง เช่น การเผาผลาญอาหาร การหายใจ การออกกำลังกายหักโหม การติดเชื้อ ความเครียด และภัยนอกร่างกายคือ อาหารใหม่เกรียม สารกันบูด ยาฆ่าแมลง แสงอุตตราไวโอเลต และมลพิษต่างๆ นอกจากนี้เมื่อคนเราอายุมากขึ้น เซลล์ในร่างกายทุกเซลล์จะผิดต้องอนุมูลอิสระมากขึ้นและความสามารถในการกำจัดอนุมูลอิสระก็ลดลง จึงทำให้ร่างกายเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว ซึ่งแม้ว่าร่างกายจะสร้างเอนไซม์ที่ใช้กำจัดอนุมูลอิสระได้ โดยการใช้เอนไซม์ต่างๆในร่างกาย เช่น Super oxide dismutase (SOD), Glutathione peroxidase (GPx), Catalase, Cytochrome C Peroxidase (CCP) แต่ถ้ามีอนุมูลอิสระมากเกินกว่าที่ร่างกายจะกำจัดออกไปนั้นจะทำให้อนุมูลอิสระที่เกิดขึ้นถูกกำจัดออกไม่หมด จะทำให้เกิดความเสียหายต่อเซลล์และเนื้อเยื่อได้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องกินอาหารที่มีสารต้านอนุมูลอิสระเพิ่มเติมด้วย ซึ่งสารต้านอนุมูลอิสระสามารถพบได้ใน ผัก ผลไม้หรือ พืชสมุนไพรหลายชนิดซึ่งสารต้านอนุมูลอิสระ (antioxidant) [8] คือ สารประกอบที่สามารถป้องกันหรือชะลอกระบวนการเกิดปฏิกิริยาออกซิเดชัน ปฏิกิริยาซึ่งมีได้หลายรูปแบบ เช่น ปฏิกิริยาออกซิเดชันที่ทำให้เหล็กกลาดเป็นสันิมปฏิกิริยาออกซิเดชันที่ทำให้แอกเพลสเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลหรือทำให้น้ำมันพืชเหม็นหืน หรือปฏิกิริยาออกซิเดชันที่เกิดในร่างกาย เช่น การย่อยลายโปรตีนและไขมันจากอาหารที่กินเข้าไป ผลพิษทางอากาศ การหายใจ ควันบุหรี่ รังสีuv ล้วนทำให้เกิดอนุมูลอิสระขึ้นในร่างกายของเราซึ่งสร้างความเสียหายต่อร่างกายได้ โดยทั่วไปแล้วไม่มีสารประกอบสารได้สารหนึ่งสามารถป้องกันการเกิดออกซิเดชันได้ทั้งหมด แต่ละกลไกอาจต้องใช้สารต้านอนุมูลอิสระที่แตกต่างกันในการหยุดปฏิกิริยาออกซิเดชัน โดยทั่วไปสารต้านอนุมูลอิสระสามารถลดความเสี่ยงต่อโรคหลอดเลือดหัวใจ โรคเบาหวาน โรคหัวใจ โรคสมอง (เช่น อัลไซเมอร์) เป็นต้น รวมทั้งช่วยชะลอกระบวนการบางขั้นตอนที่ทำให้เกิดความแก่ได้ สารต้านอนุมูลอิสระสามารถลดความเสียหายที่เกิดจากอนุมูลอิสระได้ 2 ทาง คือ ลดการสร้างอนุมูลอิสระในร่างกายและลดอันตรายที่เกิดจากอนุมูลอิสระ แหล่งอาหารที่สำคัญของสารต้านอนุมูลอิสระ ได้แก่

วิตามินซี ที่พบใน ฝรั่ง ส้ม มะขามป้อม มะลอกอสุก พริกชี้ฟ้าเขียว บล็อกโคเล่ ผักคะน้า ยอดสะเดา ในปอผักหวาน ผักกาดเขียว

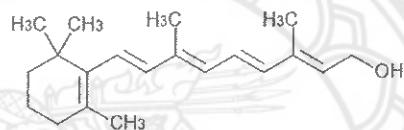
รูปที่ 1 โครงสร้างของ วิตามินซี [9]

วิตามินอี ซึ่งพบใน น้ำมันจากเมล็ดข้าวสาลี น้ำมันดอกทานตะวัน น้ำมันข้าวโพด น้ำมันถั่วเหลือง น้ำมันดอกคำฝอย เมล็ดทานตะวัน เมล็ดอัลมอนด์ เมล็ดข้าวสาลี

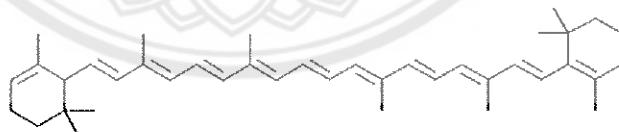
รูปที่ 2 โครงสร้างของ วิตามินอี [10]

วิตามินอี ซึ่งพบใน ตับหมู ตับไก่ ไข่โดยเฉพาะไข่แดง น้ำนม พืชผักที่มีสีเขียวเข้ม ผลไม้ที่มีสีเหลืองส้ม เช่น ผักคำลีง ผักหวานตุ้ง ผักบุ้ง ฟักทอง มะม่วงสุก มะละกอสุก มะเขือเทศ

รูปที่ 3 โครงสร้างของ วิตามินอี [11]

แครอทีนอยด์ (เป็ตาแครอทีน ลูทีน และไลโคปีน) ซึ่งพบใน ผักที่มีสีเขียวเข้ม ผลไม้ที่มีสีเหลืองส้ม เช่น ผักคำลีง ผักหวานตุ้ง ผักบุ้ง ฟักทอง มะม่วงสุก มะละกอสุก มะเขือเทศ

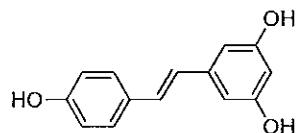
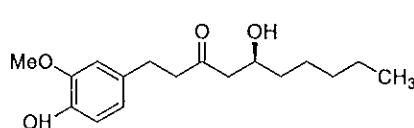

รูปที่ 4 โครงสร้างของ แครอทีนอยด์ [12]

นอกจากนี้ยังพบว่าสารต้านอนุมูลอิสระมีอีกหลายชนิด เช่น กรดพีโนลิก ฟลาโวนอยด์ แอนโทไซยา닌 และแครอทีนอยด์ โดยสารประกอบพีโนลิกเป็นสารต้านอนุมูลอิสระกลุ่มนี้ที่มีบทบาทสำคัญ สารประกอบพีโนลิกหลายตัวมีฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระ (antioxidant) โดยสามารถยับยั้งการเกิดปฏิกิริยาออกซิเดชัน สามารถการป้องกันโรคต่างๆ โดยเฉพาะโรคหัวใจขาดเลือด และมะเร็ง โดยสารประกอบพี-

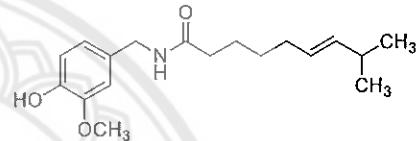
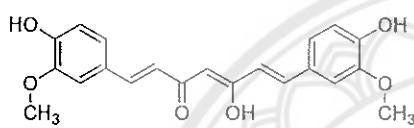
นอเลิกจะทำหน้าที่กำจัดอนุมูลอิสระ (free radical) และไอออนของโลหะที่เร่งการเกิดปฏิกิริยาออกซิเดชันของไขมันและโนเลกุลอื่นๆ โดยใช้ตัวเองเป็นตัวรับอนุมูลอิสระ (free radical) เพื่อยับยั้งปฏิกิริยาลูกโซ่

ตัวอย่างของสารประกอบฟีโนลิกที่พบในพืช

รูปที่ 5 โครงสร้างของ Gingerol พบในพิง [13]

รูปที่ 6 โครงสร้างของ Resveratrol พบในองุ่น [14]

รูปที่ 7 โครงสร้างของ Capsaicin พบในพริก [15]

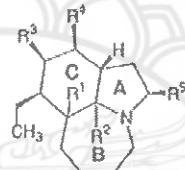
รูปที่ 8 โครงสร้างของ Curcumin พบในขมิ้น [16]

ดังนั้นในปัจจุบันจึงได้มีการศึกษาหาปริมาณของสารประกอบฟีโนลิกทั้งหมดสมุนไพรต่างๆ หลายสายพันธุ์รวมถึงศึกษาถึงในการต้านอนุมูลอิสระของสารที่สักดได้จากสมุนไพรต่างๆ ซึ่งพบว่าพืชสมุนไพรแต่ละชนิดจะมีปริมาณสารประกอบฟีโนลิก และมีฤทธิ์การต้านอนุมูลอิสระที่แตกต่างกันออกไปสารต้านอนุมูลอิสระที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นในงานวิจัยนี้จึงมุ่งเน้นและให้ความสนใจในการศึกษาหาปริมาณของสารฟีโนลิก, ศึกษาถึงในการต้านอนุมูลอิสระจากสมุนไพรที่หาได้ง่าย ราคามีเม่แพงและมีสรรพคุณในการรักษาโรคใกล้เคียงหรือเทียบเท่ากับยาแผนปัจจุบัน โดยงานวิจัยนี้มีความสนใจที่จะทำการทดลองเพื่อศึกษาถึงปริมาณของสารฟีโนลิกส์ทั้งหมดและ สมบัติในการต้านอนุมูลอิสระรวมไปถึงวิเคราะห์หาชนิดและปริมาณสารสำคัญ เช่นสารฟีโนลิกส์บางชนิดในสารสักดทายาสารสักดทายาจากส่วนของราก ลำต้น และใบของหนอนตายยากเนื่องจากหนอนตายยากจัดเป็นสมุนไพรที่หาได้ง่ายและเจริญได้ตามที่ไปและสามารถผลิตพันธุ์ได้อย่างรวดเร็ว และมีสรรพคุณทางยาหลายอย่าง เช่น โรคผิวหนัง น้ำเหลืองเสีย ผื่นคันตามร่างกาย ฝ้าเชื้อโรคพยาธิภายใน มะเร็งตับ ลดระดับน้ำตาลสำหรับโรคเบาหวาน รวมทั้งริดสีดวง ปวดฟัน เมื่อย โดยในการศึกษาปริมาณของสารฟีโนลิกและฤทธิ์ในการต้านอนุมูลอิสระของสารสักดทายานจากหนอนตายยากของงานวิจัยนี้จะใช้วิธี Folin-ciocalteau Phenol Test และ DPPH Free radical scavenging ตามลำดับ ซึ่งเป็นวิธีที่ทำได้ง่าย และ ราคามีเม่แพง โดยวิธี Folin-ciocalteau จะเป็นการคำนวณปริมาณสารฟีโนลิกทั้งหมด เทียบจากการมาตรฐานของ gallic acid และเทคนิค DPPH Free radical scavenging เป็นเทคนิคที่ศึกษาเกี่ยวกับการลดลงของปริมาณอนุมูลอิสระ โดยจะคุณลักษณะที่ความยาวคลื่น 517 nm นอกจากนี้งานวิจัยนี้ได้ทำการวิเคราะห์หาชนิดและปริมาณสารสำคัญประเภท

สารฟีโนอลลิกส์ในสารสกัด hairy root ของหนอนตายยาโดยใช้เทคนิค high performance liquid chromatography (HPLC) โดยเทียบกับสารมาตรฐาน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

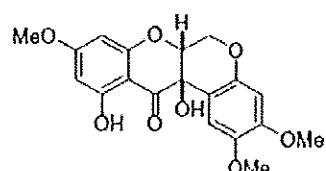
จากการวิจัยที่ผ่านมาพบว่าได้มีการศึกษาถึงทางชีวภาพของสารสกัดจากต้นหนอนตายยากมาบ้างแล้ว เช่น ในปี ค.ศ 2003 Chung และคณะ [17] ได้มีการแยกองค์ประกอบทางเคมีจากต้นหนอนตายยากได้ 5 ชนิด (ตารางที่ 1) คือ neotuberostemonine (1) tuberostemonine J (2) tuberostemonine H (3) epi-bisdehydrotuberostemonine J (4) และ neostenine (5) และศึกษาถึงในการระงับการไอขององค์ประกอบทางเคมีที่แยกได้จากช่องสารสกัด hairy root ของหนอนตายยาพบร้าสาร neotuberostemonine (1) และ neostenine (5) สามารถแสดงฤทธิ์ในการระงับการไอได้ดีพอสมควร

ตารางที่ 1 โครงสร้างขององค์ประกอบทางเคมีที่แยกได้จากต้นหนอนตายยากทั้ง 5 ชนิด

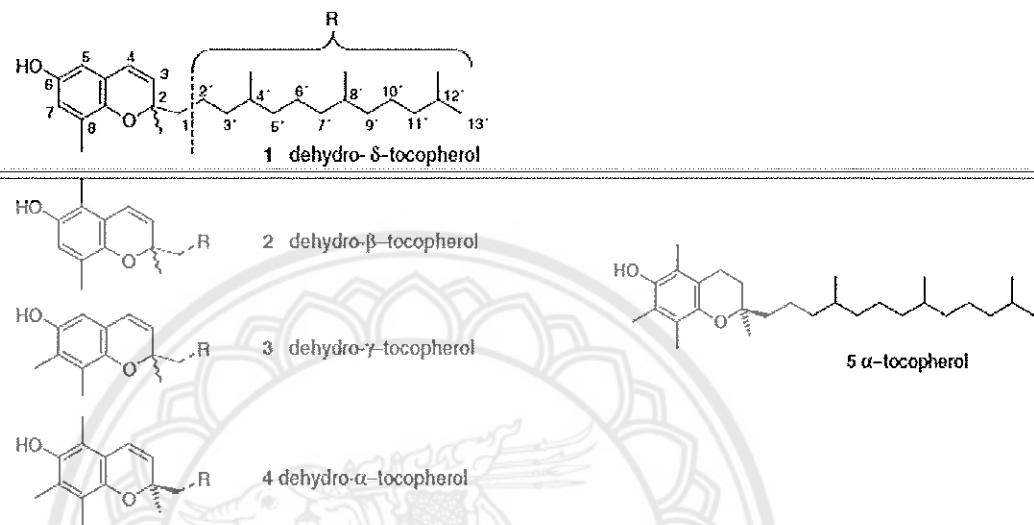
Compound	R ¹	R ²	R ³	R ⁴	R ⁵
1	-H	-H			
2	-H	-H			
3	-H	-H			
5	-H	-H			-H

ในปีเดียวกัน Roengsumrarn S. และคณะ[18] พบร้าสารประกอบการโรหีนอยด์ 6-deoxyclitoriacetal ที่สกัดได้จากรากต้นหนอนตาย มีฤทธิ์ยับยั้งเซลล์มะเร็ง ในขณะที่สารประกอบการโรหีนอยด์อื่น ๆ เช่น Stemonal Stemonacetal และ Stemonone ไม่มีฤทธิ์ในการยับยั้งเซลล์มะเร็ง

รูปที่ 9 โครงสร้างของ deoxyclitoriacetal

ในปี ค.ศ. 2004 Greger และคณะ [19] ได้ทำการศึกษาที่ในการต้านอนุมูลอิสระของสารประเทดห์dehydrotocopherols 4 ชนิด (รูปที่ 10) ซึ่งเป็นสารที่แยกได้จากลำต้นของหนอนตายากโดยใช้วิธี DPPH Free radical scavenging พบร่วมกับสารตั้งกล่าวแสดงสมบัติในการต้านอนุมูลอิสระแตกต่างกันออกไปเมื่อเปรียบเทียบกับสารมาตรฐานชนิด Tocopherol ดังแสดงในตารางที่ 2

รูปที่ 10 สารประเทดห์dehydrotocopherols ทั้ง 4 ชนิด และ tocopherol

ตารางที่ 2 ฤทธิ์ในการต้านอนุมูลอิสระของ สารประเทดห์ dehydrotocopherols ทั้ง 4 ชนิดโดยเปรียบเทียบกับสารมาตรฐาน tocopherol

Compounds	EC ₅₀ (95% FL) ^b (μ M)	EC ₅₀ (95% FL) ^b (ppm)
Dehydro- δ -tocopherol (1) ^c	25 (21.5–29.0)	10 (8.6–11.6)
Dehydro- β -tocopherol (2) ^d	25 (21.2–28.2)	10 (8.8–11.7)
Dehydro- γ -tocopherol (3) ^e	21 (14.5–29.2)	9 (6.1–12.1)
Dehydro- α -tocopherol (4) ^f	22 (15.9–30.8)	9 (6.8–13.2)
α -Tocopherol (5)	20 (17.6–22.8)	9 (7.6–9.8)

^a An ethanolic DPPH solution with a final concentration of 100 μ M was mixed with different concentrations of tocopherols and the absorbance change at 550 nm was measured in a time course with an ELISA-reader. Inhibition of coloration was expressed as percentage, and EC₅₀ values were obtained from inhibition curves after 90 min reaction time.

^b Fiducial limits.

^c Contaminated with 4% δ -tocopherol.

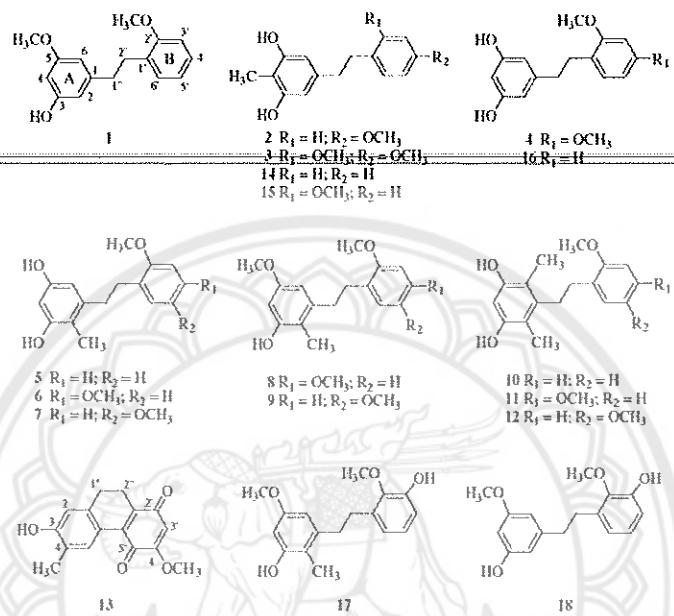
^d 10% β -tocopherol.

^e 1% γ -tocopherol.

^f 20% α -tocopherol.

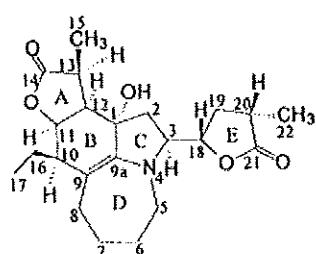
นอกจากนี้ในปี ค.ศ. 2007 Li และคณะ [20] ได้มีฤทธิ์ในการทำลายเซลล์มะเร็งต่อมน้ำเหลืองของสารสกัดหมายจากตัวทำละลาย 4 ชนิดคือเชกเชน, ไดคลอโรเมเทน, เอทธิล อะซิตेटและเมทานอลจาก

หากของหนอนตายยาก พบว่าสารสกัดหยาบไดคลอโรเมทีนแสดงฤทธิ์ในการทำลายเซลล์มะเร็งได้ที่สุด และในปี เดียวกันนี้ Li-Gen Lin และคณะ [21] ได้ศึกษาฤทธิ์การต้านทานไวรัสของสารกลุ่ม stilbenoids จำนวน 17 ชนิด (รูปที่ 11) ที่แยกได้จากรากของต้นหนอนตายยาก พบว่า Dihydrostilbene สามารถออกฤทธิ์ต้านทานได้ดีที่สุดกับเชื้อไวรัส *Bacillus pumilus* (MIT 12.5–25 $\mu\text{g/mL}$) ส่วนในการทดสอบกับสารตัวอื่นสามารถออกฤทธิ์ต้านทานไวรัสได้ในระดับปานกลาง

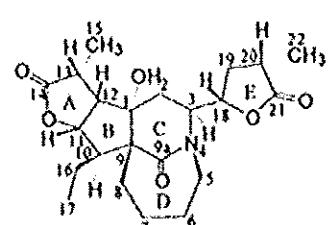

รูปที่ 11 โครงสร้างของ Stilbenoids

นอกจากนี้ในปี ค.ศ. 2013 Chaliewchalad และคณะ[22] ได้มีงานวิจัยที่ศึกษาถึงฤทธิ์ในการทำลายเชื้อไวรัสประเกท herpes simplex viruses (HSV) จากสารสกัดหยาบในส่วนของตัวทำละลายเอทานอลของต้นหนอนตายยาก พบว่าสารสกัดหยาบนี้แสดงสมบัติในการทำลายเชื้อไวรัสประเกท herpes simplex viruses (HSV) ได้ดีพอสมควรและในปี ค.ศ. 2002 Mak และคณะ [23] ได้ทำการแยกสารสำคัญประเกทอัลคาลอยด์คือ neotuberostemonol และ neotuberostemoninol จากต้นหนอนตายยาก

รูปที่ 12 โครงสร้างของ Neotuberostemonol

รูปที่ 13 โครงสร้างของ neotuberostemoninol

จากการวิจัยบางส่วนที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ยังไม่ค่อยมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาถึงปริมาณของสารฟีโนอลลิกส์ทั้งหมด และ สมบัติในการต้านอนุมูลอิสระรวมไปถึงการวิเคราะห์หาชนิดและปริมาณสารสำคัญ เช่นสารฟีโนอลลิกส์ของสารสกัดจากต้นหนอนตายยากย่างชัดเจน ดังนั้นเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนและเป็นระบบมากขึ้น งานวิจัยนี้มีความสนใจที่จะศึกษาถึงปริมาณของสารฟีโนอลลิกทั้งหมด และ สมบัติในการต้านอนุมูลอิสระรวมไปถึงวิเคราะห์หาชนิดและปริมาณสารสำคัญ เช่นสารฟีโนอลลิกส์ของสารสกัดหมายจากส่วนของราก ลำต้น และใบของหนอนตายยาก โดยในการศึกษาปริมาณของสารฟีโนอลลิก และฤทธิ์ในการต้านอนุมูลอิสระของสารสกัดหมายจากส่วนของราก ลำต้น และใบของหนอนตายยาก ของงานวิจัยนี้จะใช้วิธี โดยวิธี Folin-ciocalteau Phenol Test และ DPPH Free radical scavenging ตามลำดับ ซึ่งเป็นวิธีที่ทำได้ง่าย และ ราคาไม่แพง โดยวิธี Folin-ciocalteau จะเป็นการคำนวณปริมาณสารฟีโนอลลิกทั้งหมด เทียบจากการมาตราตรฐานของ gallic acid และเทคนิค DPPH Free radical scavenging เป็นเทคนิคที่ศึกษาเกี่ยวกับการลดลงของปริมาณอนุมูลอิสระ โดยอาศัยค่าการดูดกลืนแสงโดยท้าไปของสารละลาย DPPH ใน ethanol จะเป็นสารละลายสีม่วงซึ่งจัดเป็นสารละลายอนุมูลอิสระที่เสถียร โดยจะดูดกลืนแสงที่ความยาวคลื่น 517 nm ถ้าสารที่มีฤทธิ์ในการดักจับสารละลาย DPPH พรี แรดติก็ลดได้หรือให้ free radical กับสารละลาย DPPH พรี แรดติก็ลดได้ จะเกิดเป็นสารประกอบที่เสถียรขึ้นทำให้สารละลาย DPPH พรี แรดติกล้มลีสีจางลงทำโดยศึกษาจากค่าการดูดกลืนแสงที่ความยาวคลื่น 517 nm. นอกจากนี้ในการวิเคราะห์หาชนิดและปริมาณสารสำคัญประเภทสารฟีโนอลลิกของสารสกัดหมายจะใช้เทคนิค high performance liquid chromatography (HPLC) โดยเทียบกับสารมาตรฐาน

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

3.1 วัสดุอุปกรณ์

1. ปีกเกอร์ (Beaker) ขนาด 50, 100 มิลลิลิตร
2. ขวดก้นกลม (Round bottom flask) ขนาด 50, 100 มิลลิลิตร
3. ขวดปรับปริมาตร (Volumetric flask) ขนาด 10, 25, 50, 100 มิลลิลิตร
4. หลอดทดลอง (Test tube)
5. หลอดหยด (Dropper)
6. ไมโครปีเปต (Micro pipette) ขนาด 200, 500, 1000 ไมโครลิตร
7. ช้อนตักสาร (Spatula)
8. แท่งแก้วคนสาร (Stirring rod)
9. ที่วางหลอดทดลอง (Rack)
10. ปีเปต ขนาด 1, 10 มิลลิลิตร (pipette)
11. หลอดเซนติรีฟิวจ์ (Centrifuge tube)

3.2 เครื่องมือ

1. เครื่องซึ่งสีตา fluorescein ยี่ห้อ Sartorius รุ่น BS 2245
2. เครื่องระเหยแห้งแบบสูญญากาศ (Rotary evaporator) ยี่ห้อ Buchi Rotarator รุ่น R-114
3. เครื่องโครมาโทกราฟฟิของเหลวสมรรถนะสูง (High Performance Liquid Chromatography) ยี่ห้อ Agilent technologies รุ่น 1200 series
4. เครื่องหมุนเหวี่ยง (centrifuge) ยี่ห้อ sigma 203
5. เครื่อง ยูวีวิสสีเบิล สเปคโทรโฟโตเมตอร์ (Ultraviolet visible spectrophotometer: UV-Vis) ยี่ห้อ Jusco รุ่น V-650

3.3 สารเคมี

1. บีโซ่เอ (Butylated hydroxyanisole; BHA, C₁₁H₁₆O₂, ACROS)
2. เมทานอล (Methanol; CH₃OH, Labscan)
3. เอทิลอะซิตेट (Ethyl acetate; C₄H₈O₂, Labscan)
4. ไดเอทิลอีเทอร์ (Diethyl ether; (CH₃CH₂)₂O, Labscan)

5. 2,2-ไดฟีนิล-1-ไฟคริวไฮดรารชิล (2,2-Diphenyl-2-picrylhydrazyl; DPPH, C₁₈H₁₂N₅O₆, Fluka)
6. แกลติกแอซิด (Gallic acid; C₇H₆O₅, Fluka)
7. อะซิติกแอซิด (Acetic acid; C₂H₄O₂, glacial AR Grad, Labscan)
8. โซเดียมไฮดรอกไซด์ (Sodium hydroxide; NaOH, CARLO)
9. โฟลิน (Folin-Ciocalteu's reagent, MERCK)
10. โซเดียม คาร์บอเนต (Sodium carbonate; Na₂CO₃, CARLO ERBA)
11. 2,6-ไดเตอร์บีวีที-4-เมทิลฟีโนล (BHT, Fluka)

---

12. เอทานอล (ethanol; C₂H₅OH, labscan)
13. แอสคอปิก แอซิด (L-(+) Ascorbic acid, C₆H₈O₆, CARLO ERBA)
14. อีดีทีเอ (Ethylene-diamine-tetraacetic acid; EDTA, C₁₀H₁₂N₂Na₄O₈.2H₂O, CARLO ERBA)
15. 37%ไฮโดรคลอริก (Hydrochloric acid; 37%HCl, CARLO ERBA reagent)

3.4 วิธีการทดลอง

3.4.1 การเตรียมตัวอย่างของหนอนตายทยา

แยกส่วนราก ลำต้น และใบของหนอนตายทยา จากนั้นนำส่วนของราก ลำต้น และใบของหนอนตายทยาแต่ละชนิดที่ตากแห้งแล้วนำไปอบที่อุณหภูมิ 70-80 องศาเซลเซียส จนน้ำหนักคงที่ จากนั้นนำมาบดให้ละเอียดด้วยเครื่องบด เมื่อได้ตัวอย่างส่วนของราก ลำต้น และใบของหนอนตายทยาที่ละเอียดแล้วนำไปเก็บที่อุณหภูมิ -10 องศาเซลเซียส

3.4.2 การสกัดด้วยตัวทำละลายเพื่อศึกษาหาปริมาณสารที่能ลิกหิ้งหมดและฤทธิ์ในการต้านอนุมูลอิสระ

นำส่วนของราก ลำต้นและใบของหนอนตายทยาแต่ละชนิดมาสกัดด้วย 1% อะซิติก แอซิด (1% acetic acid) ในเมทานอล จากนั้นทำการแยกสารชั้นอินทรีย์เก็บไว้ ทำเช่นเดียวกันจนครบ 3 ครั้ง เมื่อครบแล้วนำสารชั้นอินทรีย์ที่ได้ทั้ง 3 ครั้งมารวมกัน และทำการระบายน้ำตัวทำละลายออกจะได้สารสกัดหยาบของหนอนตายทยาแต่ละชนิด

3.4.3 การศึกษาฤทธิ์ในการต้านสารอนุมูลอิสระโดยวิธี ดีพีพีเอช แรดิคัล สแคเวนจิ้ง (DPPH; 2, 2-diphenyl-1-picrylhydrazyl) radical-scavenging

การทดสอบด้วยวิธีนี้จะนำสารละลาย 2,2-diphenyl-1-picrylhydrazyl (DPPH) ที่มีความเข้มข้น 3mM ในเอทานอลไปผสมกับสารที่ตัวอย่าง โดยใช้ 2,6-di-tert-butyl-4-methylphenol (BHT) เป็นสาร

เปรียบเทียบมาตรฐาน (positive control) ความเข้มข้นของสารตัวอย่างเป็นดังนี้ 0, 100, 200, 300, 400, 500, 600, 700 ppm จากนั้นตั้งทิ้งไว้ที่อุณหภูมิห้องโดยไว้ในที่มืดเป็นเวลา 30 นาที แล้วนำไปวัดค่าการดูดกลืนแสงที่ 517 nm โดยใช้เอทานอลเป็น blank โดย ดังแสดงในรูปที่ 14

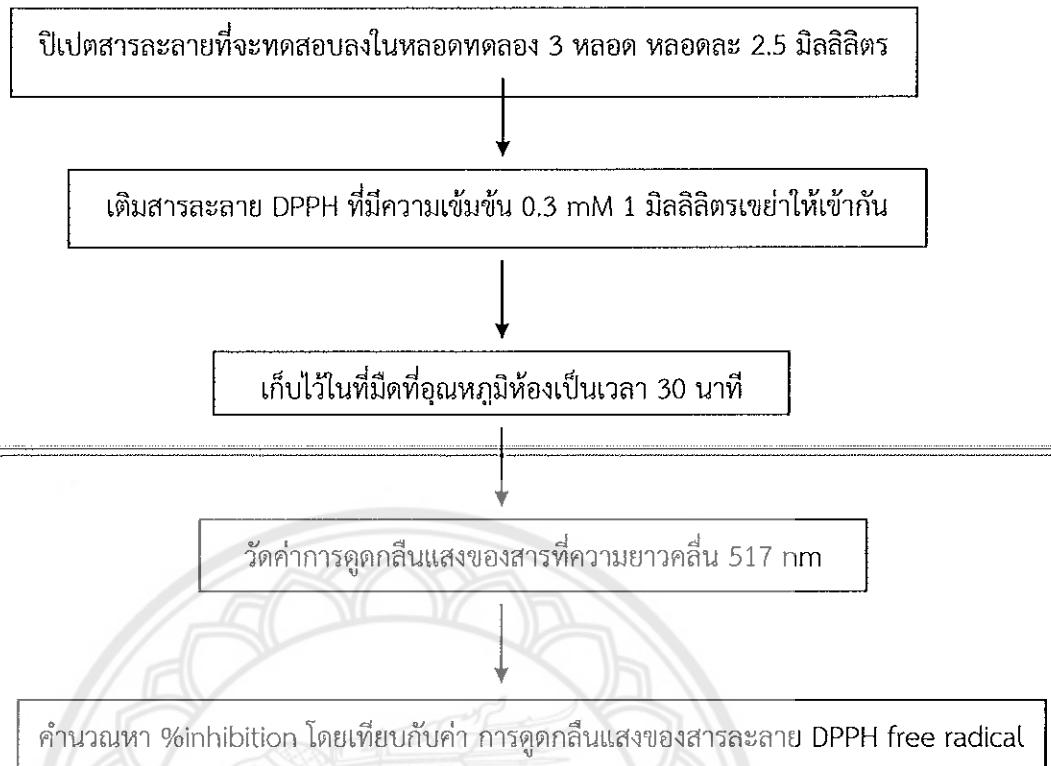
วิธีการเตรียมสาร

1. ซึ่งสารสกัดหยาบแต่ละชนิดมา 0.0030 กรัม ละลายใน เอทานอล (ethanol) 3 มิลลิลิตร
2. ซึ่ง ดีพีพีเอช (DPPH) 0.0059 กรัม ละลายในเอทานอล (ethanol) ปรับปริมาตรเป็น 50 มิลลิลิตร สำหรับ ดีพีพีเอช (DPPH) ซึ่งเป็นอนุมูลอิสระ ถ้าหากได้รับแสงอาจจะทำให้สลายตัวได้จึงต้องใช้กระดาษ พอยล์ห่อหุ้มหลอดทดลอง ดีพีพีเอช (DPPH)
4. เตรียมความเข้มข้นของสารสกัดหยาบแต่ละชนิดดังตาราง 3

ตาราง 3 การเตรียมสารละลายมาตรฐานเกลลสิกแอลชิดที่ความเข้มข้นต่าง ๆ

ความเข้มข้น (ppm)	ปริมาตรสารตัวอย่าง (ml)	เอทานอล (ml)
0	0	10
100	1	9
200	2	8
300	3	7
400	4	6
500	5	5
600	6	4
700	7	3

5. ปรับปริมาตรให้เป็น 10 มิลลิลิตรด้วย เอทานอล

รูปที่ 14 ขั้นตอนวิธีการศึกษาฤทธิ์ในการต้านสารอนุมูลอิสระ โดยวิธีพีพีเอช แรดิคัล สแคเวนจิง (DPPH; 2, 2-diphenyl-1-picrylhydrazyl) radical-scavenging

สูตรที่ใช้ในการคำนวณหา เปอร์เซ็นต์การยับยั้ง (%inhibition)

$$\frac{\text{ค่าการดูดกลืนแสงของสาร}}{\text{ค่าการดูดกลืนแสงของ DPPH}} \times 100 = \% \text{ activity}$$

$$100 - \% \text{ activity} = \% \text{ inhibition}$$

3.4.4 การศึกษาปริมาณรวมของสารสำคัญประเภทสารฟีโนอลิกในสารสกัดหยาบของหนอนตายหางตัวยิชีฟลิน-ซีโคลคัลเชอ คัลเลอเริเมตريك (Folin-Ciocalteu Colorimetric)

วิธีการเตรียมสาร

ก. สารละลายของสารสกัดหยาบ: นำสารสกัดหยาบแต่ละชนิด 0.005 กรัม มาละลายด้วยเมทานอล (CH_3OH) จากนั้นปรับปริมาตรตัวยิเมทานอลเป็น 5 มิลลิลิตร (ความเข้มข้นของสารละลายคิดเป็น 1000 ppm)

ช. สารละลายน้ำดีเยี่ยมคาร์บอเนต: นำโซเดียมคาร์บอเนต (Na_2CO_3) 3.750 กรัมมาละลายด้วยน้ำกลั่น จากนั้นปรับปริมาตรด้วยน้ำกลั่นเป็น 50 มิลลิลิตร (ความเข้มข้นของสารละลายคิดเป็น 7.5 % โดยน้ำหนัก)

ค. สารละลายโฟลิน : นำสารละลายโฟลิน (Folin-Ciocalteu's reagent) ปริมาตร 5 มิลลิลิตร มาละลายด้วยน้ำกลั่นในอัตราส่วน 1:10

ง. สารละลายน้ำมาร์ก้าร์รูนแกลลิกแอซิด : นำแกลลิกแอซิด (Gallic acid) 0.005 กรัมมาละลายด้วยเมทานอล แล้วปรับปริมาตรด้วยเมทานอลเป็น 5 มิลลิลิตร (ความเข้มข้นของสารละลายคิดเป็น 1000 ppm) เพื่อใช้เป็นสารละลายเริ่มต้น (Stock solution) จากนั้นเตรียมความเข้มข้นสารละลายแกลลิกแอซิดให้เป็น 10, 20, 30, 40, 50, 60 และ 70 ppm ตามลำดับ โดยการปีเปตสารละลายแกลลิกแอซิดจากสารละลายเริ่มต้นมา 0.1, 0.2, 0.3, 0.4, 0.5, 0.6 และ 0.7 มิลลิลิตร ตามลำดับ จากนั้นปรับปริมาตรด้วยเมทานอลเป็น 10 มิลลิลิตร แสดงดังตาราง 4

ตาราง 4 การเตรียมสารละลายน้ำมาร์ก้ารูนแกลลิกแอซิดที่ความเข้มข้นต่าง ๆ

ความเข้มข้น (ppm)	ปริมาตรสารละลายน้ำมาร์ก้ารูนแกลลิกแอซิดจากสารละลายเริ่มต้น (mL)	ปริมาตรเมทานอล (mL)
70	0.7	9.3
60	0.6	9.4
50	0.5	9.5
40	0.4	9.6
30	0.3	9.7
20	0.2	9.8
10	0.1	9.9

การสร้างกราฟมาตรฐานของสารละลายน้ำมาร์ก้ารูนแกลลิกแอซิด

ผสมสารละลายน้ำมาร์ก้ารูนแกลลิกแอซิดที่ความเข้มข้นต่าง ๆ (ตาราง 2.1) ปริมาตร 0.5 มิลลิลิตร และสารละลายน้ำดีเยี่ยมคาร์บอเนต 7.5 % โดยน้ำหนัก ปริมาตร 2 มิลลิลิตร ลงในหลอดทดลอง จากนั้นเติมสารละลายน้ำดีเยี่ยมคาร์บอเนต 7.5 % โดยน้ำหนัก ปริมาตร 1.5 มิลลิลิตร ลงในหลอดทดลอง จากนั้นเติมสารละลายน้ำดีเยี่ยมคาร์บอเนต 7.5 % โดยน้ำหนัก ปริมาตร 2 มิลลิลิตร และเขย่าให้เข้ากัน ตั้งทิ้งไว้ที่อุณหภูมิห้องในที่มีดีห้องเป็นเวลา 30 นาที แล้วนำไปปั่นเหมี่ยงที่ความเร็ว 5000 รอบ/นาที เป็นเวลา 3 นาที และนำไปวัดค่าการดูดกลืนแสงที่ความยาวคลื่น 765 นาโนเมตร โดยใช้เมทานอลเป็นสารละลายแบล็ค (Blank) โดยการทดลองจะทำทั้งหมด 5 ชุด จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาสร้างกราฟมาตรฐาน (Calibration curve) ระหว่างค่าความเข้มข้น (Concentration, ppm) เป็นแกน X และค่าการดูดกลืนของแสง (Absorbance) ที่ 765 นาโนเมตร เป็นแกน Y เพื่อใช้ในการคำนวณ เทียบหาปริมาณรวมของสารฟีโนอลิกในสารสกัดหยาบของผักตัวอย่าง

3.4.5 การสกัดด้วยตัวทำละลายเพื่อวิเคราะห์ทางนิคและปริมาณสารสำคัญในสารสกัดหมายของหนอนตายหยากแต่ละชนิด

นำส่วนของราก ลำต้น และใบของหนอนตายหยากที่ทำการบดเรียบร้อยแล้ว มาสกัดด้วยตัวทำละลาย เมทานอล (Methanol) ที่มีอัตราส่วนของ 2 กรัมต่อลิตร ของบิวทิเลเตตไฮดรอกซีอะนิโซล (Butylated hydroxyanisole BHA) และ 10% อะซิติกแอซิด (10% acetic acid) ในอัตราส่วน (85:15) จากนั้นนำสารสกัดมาทำการคนด้วยเครื่องกวนสาร จากนั้นนำสารสกัดมาปรับปริมาตรเป็น 10 มิลลิลิตร ด้วยน้ำกลั่น จากนั้นทำการสกัดด้วยสารละลายส่วนผสมของ แอดสคอปิกแอซิด (ascorbic acid) และ ethylene-diamine-tetraacetic acid (EDTA) และ NaOH จากนั้นนำสารสกัดที่ได มาทำการปรับค่า pH ด้วยกรดไฮโดรคลอริกเข้มข้น (Conc. HCl) และสกัดด้วย ส่วนผสมระหว่าง ไดเอтиลเอเทอร์ (diethyl ether) และ เอทิโลอะซิเตต (ethyl acetate) จากนั้นแยกเอาชั้นสารอินทรีย์เก็บไว้เป็นส่วนที่ 1 และนำอีกส่วนที่เหลือมาเติมกรดไฮโดรคลอริกเข้มข้น (Conc. HCl) และนำไปต้ม ที่ 85 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 60 นาที จากนั้นนำสารมาสกัดด้วย ส่วนผสมระหว่าง ไดเอтиลเอเทอร์ (diethyl ether) และ เอทิโลอะซิเตต (ethyl acetate) ตั้งทิ้งไว้ให้แยก จากนั้นทำการแยกชั้นอินทรีย์รวมกับชั้นอินทรีย์ส่วนที่ 1 และนำชั้นของสารอินทรีย์ที่รวมกันแล้วมาทำการระบุตัวทำละลายออก ก็จะได้สารสกัดหมายของหนอนตายหยากแต่ละชนิด จากนั้นนำสารสกัดทำการปรับปริมาตรเป็น 5 มิลลิลิตร ด้วยเมทานอล (Methanol) เพื่อนำไปวิเคราะห์ทางสารประกอบพื้นอินทริกโดยเทคนิค HPLC

บทที่ 4
ผลการทดสอบและการอภิปรายผล

4.1 การเตรียมตัวอย่างของหนอนตายยาก โดยวิธีการอบที่ 70 องศาเซลเซียสพบว่าได้ผลการทดสอบดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 น้ำหนักและลักษณะของผงแห้งของหนอนตายยากแต่ละส่วน

ส่วนของหนอนตาย	น้ำหนักสด	น้ำหนักแห้ง	% ผงพืช	ลักษณะผงพืช
หายาก	(กรัม)	(กรัม)		
راك	200	19.4504	9.73	สีน้ำตาลอ่อน
ลำต้น	200	16.8930	8.45	สีน้ำตาลอ่อน
ใบ	200	13.5119	6.76	สีเขียวเข้ม

4.2 การสกัดผงแห้งของราก ลำต้น และใบของต้นหนอนตายยากด้วยตัวทำละลายเพื่อศึกษาหาปริมาณสารฟีโนอลิกทึ้งหมดและฤทธิ์ในการต้านอนุมูลอิสระ

นำสารตัวอย่างหนอนตายยากทั้ง 3 ส่วนที่เป็นผงแห้งมาทำการสกัดด้วยตัวทำละลาย 1%อะซิติกแอกซิดในเมทานอล โดยทำการสกัด 3 ครั้ง ครั้งละ 15.00 มิลลิลิตร และวิเคราะห์ตัวทำละลายออกและมาทำให้แห้งโดยวิธีการทำให้แห้งแบบแข็งเยือกแข็ง (freeze dry) พบว่าได้ผลการทดสอบดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 น้ำหนักและลักษณะของสารสกัดหยาบของหนอนตายยากแต่ละส่วน

ส่วนของหนอนตาย	น้ำหนักผงแห้ง(กรัม)	น้ำหนักของสารสกัดหยาบ (กรัม)	%สารสกัด	ลักษณะของสารสกัดหยาบ
หายาก				
راك	1.0352	0.5872	56.72	สีน้ำตาลเข้ม
ลำต้น	1.0415	0.6535	62.75	สีน้ำตาลเข้ม
ใบ	1.0342	0.5428	52.49	สีเขียวเข้ม

4.3. การศึกษาฤทธิ์ในการต้านสารอนุมูลอิสระโดยวิธี 2,2-Diphenyl-1-picrylhydrazyl (DPPH) free radical scavenging ของสารสกัดหนอนตวยหยาก

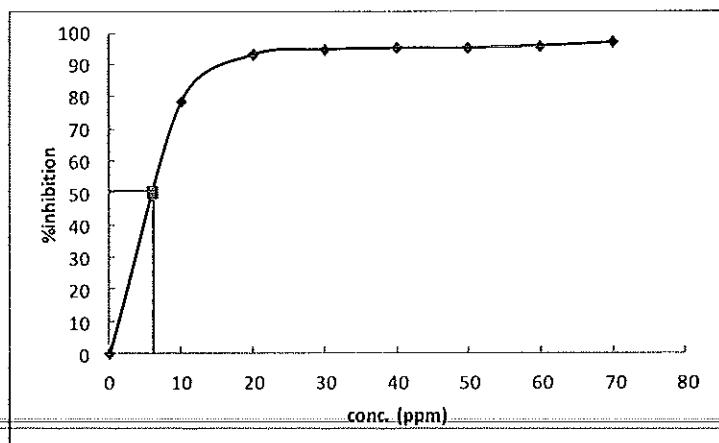
วิธี 2,2-Diphenyl-1-picrylhydrazyl (DPPH) free radical scavenging เป็นวิธีการวัดความสามารถของสารตัวอย่างในการกำจัดอนุมูลอิสระ โดยการใช้ไฮโดรเจนฟรีเอดีคัล กับ DPPH ฟรีเอดีคัล ซึ่งโดยทั่วไปสารละลาย DPPH ฟรีเอดีคัลจะมีสีม่วงที่คงตัว แต่ถ้ามีสารที่มีฤทธิ์ในการต้านอนุมูลอิสระ คือไฮโดรเจนฟรีเอดีคัล กับ DPPH ฟรีเอดีคัล สีม่วงจะลงหรือเปลี่ยนไปเป็นสีเหลืองสามารถตรวจสอบได้โดยการวัดค่าการดูดกลืนแสงที่ความยาวคลื่น 517 nm จากนั้นนำไปหาค่าการยับยั้ง (%inhibition) จากการนำสารสกัดหยากหนอนตวยหยากทั้ง 3 ส่วน มาทำการศึกษาฤทธิ์ในการต้านอนุมูลอิสระโดยวิธี 2,2-Diphenyl-1-picrylhydrazyl (DPPH) free radical scavenging โดยเทียบกับสารมาตรฐานของ BHT ผลการทดลองเป็นดังนี้

4.3.1 การศึกษาฤทธิ์ในการต้านอนุมูลอิสระที่ 50 เปอร์เซ็นต์ (IC_{50}) ของสารมาตรฐาน BHT จากการศึกษาฤทธิ์ในการต้านอนุมูลอิสระของ BHT ความเข้มข้นต่างๆ ที่ความยาวคลื่น 517 nm ได้ผลดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ผลการวัดค่าการดูดกลืนแสงและค่า %inhibition ของสารมาตรฐาน BHT ที่ความเข้มข้นต่างๆ

ตารางแสดงการทดสอบด้วย DPPH ของสารมาตรฐาน BHT					%การยับยั้ง	
ความเข้มข้น (ppm)	ค่าการดูดกลืนแสงที่ 517 nm					
	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	เฉลี่ย		
0	1.0425	1.0687	1.0222	1.0445	0.00	
10	0.2297	0.2229	0.2162	0.2229	78.66	
20	0.0671	0.0704	0.0771	0.0715	93.15	
30	0.0576	0.0535	0.0527	0.0546	94.77	
40	0.0539	0.0475	0.0499	0.0504	95.17	
50	0.0463	0.0506	0.0525	0.0498	95.23	
60	0.0348	0.0479	0.0462	0.0429	95.89	
70	0.0321	0.0308	0.0313	0.0314	96.99	

จากตารางที่ 7 เมื่อนำมาplotกราฟความสัมพันธ์ระหว่างความเข้มข้นกับค่า %inhibition จะได้กราฟดังรูปที่ 15

รูปที่ 15 กราฟแสดงฤทธิ์ในการต้านอนุมูลอิสระของสารมาตรฐาน BHT ที่ความเข้มข้นต่างๆ

จากราฟจะเห็นได้ว่า ค่า %inhibition ของ BHT จะเพิ่มขึ้นจากความเข้มข้นต่ำไปสูงและจะเริ่มคงที่ที่ความเข้มข้น 20 ppm เป็นต้นไปความสามารถการต้านอนุมูลอิสระของ BHT เริ่มคงที่เมื่อความเข้มข้นของ BHT ที่ 20 ppm ดังนั้นจากราฟสามารถหาค่าการยับยั้งอนุมูลอิสระของ BHT ที่ 50 เปอร์เซ็นต์ (IC_{50}) ได้ เท่ากับ 6.00 ppm

4.3.2 การศึกษาฤทธิ์ในการต้านอนุมูลอิสระจากสารสกัดหยาบหนอนตามหาง

จากการศึกษาฤทธิ์ในการต้านอนุมูลอิสระของสารสกัดหยาบหนอนตามหางทั้ง 3 ส่วน ได้ผลการทดลองดังตารางที่ 8, 9 และ 10

ตารางที่ 8 ผลการวัดค่าการดูดกลืนแสงที่ 517 nm และ %การยับยั้ง ของสารสกัดหยาบหนอนตามหางส่วนรากที่ความเข้มข้นต่างๆ

ความเข้มข้น (ppm)	ค่าการดูดกลืนแสงที่ 517 nm				%การยับยั้ง
	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	เฉลี่ย	
0	0.403	0.400	0.402	0.402	0.00
100	0.367	0.368	0.368	0.368	8.47
200	0.303	0.301	0.300	0.301	24.53
300	0.254	0.226	0.240	0.240	40.22
400	0.210	0.199	0.205	0.205	49.07
500	0.163	0.153	0.158	0.158	60.65
600	0.129	0.115	0.122	0.122	69.61
700	0.081	0.078	0.080	0.080	80.20

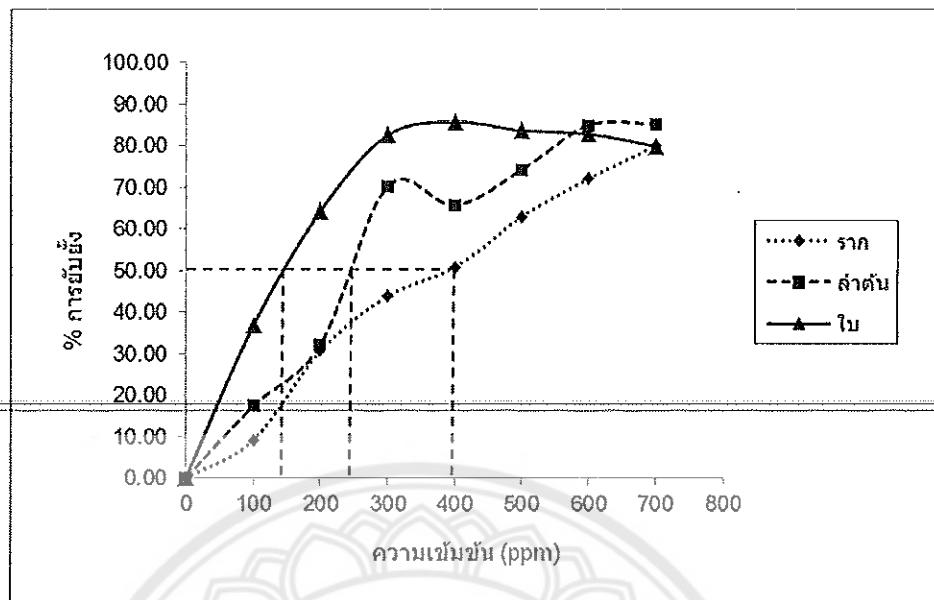
ตารางที่ 9 ผลการวัดค่าการดูดกลืนแสงที่ 517 nm และ %การยับยั้ง ของสารสกัดหยาบของต้นหนอนตายหมากส่วนลำต้นที่ความเข้มข้นต่างๆ

ความเข้มข้น (ppm)	ค่าการดูดกลืนแสงที่ 517 nm				%การยับยั้ง
	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	เฉลี่ย	
0	0.403	0.419	0.400	0.407	0.00
100	0.307	0.364	0.338	0.336	17.42
200	0.266	0.285	0.277	0.276	32.24
300	0.131	0.124	0.107	0.121	70.37
400	0.136	0.144	0.138	0.139	65.79
500	0.113	0.107	0.095	0.105	74.22
600	0.058	0.062	0.063	0.061	85.02
700	0.073	0.054	0.053	0.060	85.27

ตารางที่ 10 ผลการวัดค่าการดูดกลืนแสงที่ 517 nm และ %การยับยั้ง ของสารสกัดหยาบของต้นหนอนตายหมากส่วนใบที่ความเข้มข้นต่างๆ

ความเข้มข้น (ppm)	การทดสอบด้วย DPPH ของสารสกัดใบของต้นหนอนตายหมาก				%การยับยั้ง
	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	เฉลี่ย	
0	0.403	0.400	0.401	0.401	0.00
100	0.286	0.260	0.273	0.273	32.01
200	0.151	0.155	0.153	0.153	61.89
300	0.075	0.071	0.073	0.073	81.82
400	0.060	0.062	0.061	0.061	84.81
500	0.063	0.066	0.064	0.064	83.94
600	0.073	0.074	0.073	0.073	81.69
700	0.078	0.079	0.078	0.078	80.45

เมื่อนำข้อมูลจากตารางที่ 8, 9 และ 10 หลอดกราฟความสัมพันธ์ระหว่างความเข้มข้นของสาร (ppm) และ เปอร์เซ็นต์การยับยั้ง (%inhibition) ของสารสกัดหยาบของต้นหนอนตายหมากของแต่ละส่วน จะได้กราฟดังรูปที่ 16

รูปที่ 16 กราฟแสดงค่า %การยับยั้ง ของสารสกัดหยาบของต้นหนอนตายหยากของแต่ละส่วนที่ความเข้มข้นต่างๆ

จากราฟจะเห็นได้ว่า ค่า %การยับยั้ง ของสารสกัดหยาบของต้นหนอนตายหยากของแต่ละส่วน จะเพิ่มขึ้นจากความเข้มข้นต่ำไปสูง และจากราฟสามารถหาค่าการยับยั้งอนุมูลอิสระของสารสกัดพริกหวานที่เตรียมจากการอบที่ความเข้มข้นต่างๆ ทั้ง 3 ชนิด ที่ 50 เปอร์เซ็นต์ (IC_{50}) ได้ดัง ตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ค่าการยับยั้งอนุมูลอิสระที่ 50 เปอร์เซ็นต์ (IC_{50}) ของสารสกัดหยาบของต้นหนอนตายหยากของแต่ละส่วน

ชนิดของสารสกัดหยาบ	ค่า IC_{50} (ppm)
ราก	398.7
ลำต้น	237.8
ใบ	132.07

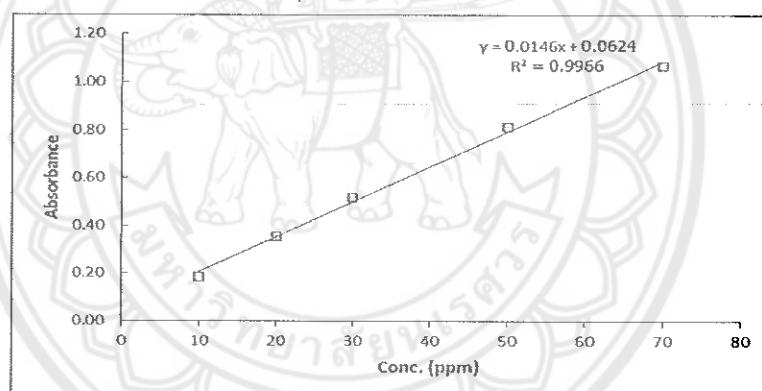
จากค่าการยับยั้งอนุมูลอิสระที่ 50 เปอร์เซ็นต์ (IC_{50}) ของสารสกัดหยาบของต้นหนอนตายหยากของแต่ละส่วน พบร้าสารสกัดหยาบของต้นหนอนตายหยากในส่วนของใบมีสมบัติการยับยั้งอนุมูลอิสระสูงสุด โดยจะมีค่าความเข้มข้นน้อยที่สุดที่สามารถยับยั้งอนุมูลอิสระได้ 50 เปอร์เซ็นต์ มีค่าเท่ากับ 132.07 ppm รองลงมาคือ สารสกัดหยาบของต้นหนอนตายหยากในส่วนของลำต้นและราก ตามลำดับ

4.4 การศึกษาหาสารประกอบฟีโนลิกทั้งหมด (Total phenolic) ในสารสกัดหยาบส่วนของราก, ลำต้น และใบของหนอนตายหมาด โดยวิธี Folin-Ciocalteu Colorimetric

การหาปริมาณสารฟีโนลิกทั้งหมดโดยวิธี Folin-Ciocalteu Colorimetric อาศัยหลักการการทำปฏิกิริยาของสารประกอบฟีโนลิกทั้งหมด กับสารละลาย Folin-Ciocalteu ที่ประกอบด้วย phosphomolybdic phosphotungstic acid reagents สารตัวกลางจะถูกเรืองไว้โดยหมูไฮดรอกซิลของสารฟีโนลิกของสารประกอบฟีโนลิกเกิดเป็น tungsten และ molybdenum blue ซึ่งให้สีน้ำเงินและคุณลักษณะที่ความยาวคลื่น 765 nm โดยในการศึกษาศึกษาปริมาณของสารประกอบฟีโนลิกจะทำการเทียบกับกราฟมาตรฐานของสารมาตรฐานของแกลลิค แอซิต

4.4.1 กราฟมาตรฐานของแกลลิค แอซิตที่ความเข้มข้นต่างๆ

ในการศึกษาหาปริมาณของสารประกอบฟีโนลิกทั้งหมดโดยจะเทียบกับกราฟมาตรฐานของสารมาตรฐานแกลลิค แอซิต ได้ทำการสร้างกราฟมาตรฐานของค่าการคุณลักษณะของสารมาตรฐานแกลลิค แอซิต ที่ความเข้มข้นต่างๆ ไว้แล้ว ดังรูปที่ 17

รูปที่ 17 กราฟมาตรฐานของสารมาตรฐานแกลลิค แอซิตที่ความเข้มข้นต่างๆ

จากราฟมาตรฐานที่แสดงข้างต้นนี้จะนำไปเปรียบเทียบหาปริมาณของสารฟีโนลิกทั้งหมดที่อยู่ในสารสกัดหยาบส่วนของรากของหนอนตายหมาด

4.4.2 การศึกษาหาสารประกอบฟีโนลิกทั้งหมดของสารสกัดหยาบของส่วนต่างๆ ของหนอนตายหมาด

จากการหาสารประกอบฟีโนลิกทั้งหมดของสารสกัดหยาบที่อยู่ในหนอนตายหมาดทั้ง 3 ส่วน ได้ผลการทดลองดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ค่าการดูดกลืนแสงที่ความเข้มข้น 1000 ppm ของสารสกัดหยาบของส่วนต่างๆของหนอนตายหยาก

ชนิดของสารสกัดหยาบ	ค่าการดูดกลืนแสงที่ 765 nm			
	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	เฉลี่ย
ราก	0.1785	0.1732	0.1764	0.1760
ลำต้น	0.6022	0.5931	0.6050	0.6001
ใบ	0.1842	0.1863	0.1854	0.1853

เมื่อนำค่าการดูดกลืนแสงของสารสกัดสารสกัดหยาบของส่วนต่างๆของหนอนตายหยากนำไปเทียบ
หาปริมาณสารประกอบฟีนอลิกในรูปของแกลลิกแอซิตจากทราบมาตรฐานจะได้ผลดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ปริมาณสารฟีนอลิกทึ้งหมดในรูปของแกลลิก แอซิต ในสารสกัดสารสกัดหยาบของส่วนต่างๆ
ของหนอนตายหยาก

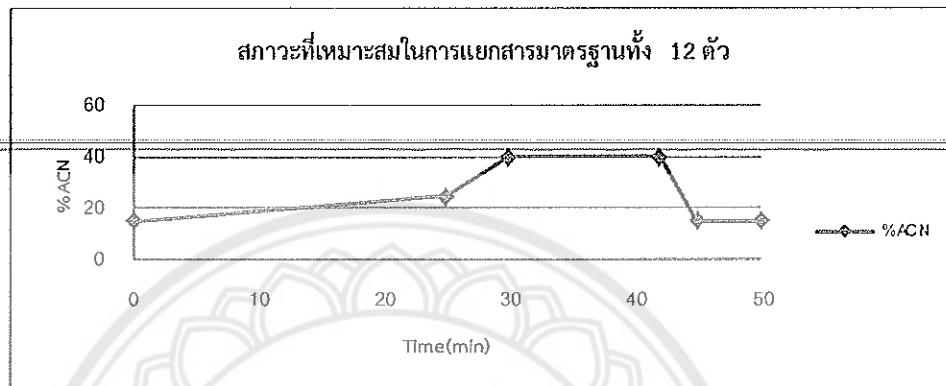
ชนิดของสารสกัดหยาบ	ปริมาณสารฟีนอลิกทึ้งหมดในรูป ของแกลลิก แอซิต (ppm)
ราก	7.753
ลำต้น	15.584
ใบ	8.213

จากตารางที่ 13 พบว่าสารสกัดหยาบในส่วนของลำต้นของหนอนตายหยาก มีปริมาณสารฟีนอลิก
ทึ้งหมดในรูปของแกลลิก แอซิตมากที่สุดคือ 15.584 ppm รองลงมาคือสารสกัดหยาบในส่วนของใบของ
หนอนตายหยากคิดเป็น 35.78 ppm และ สารสกัดหยาบในส่วนของรากของหนอนตายหยาก คิดเป็น
8.213 ppm ตามลำดับ

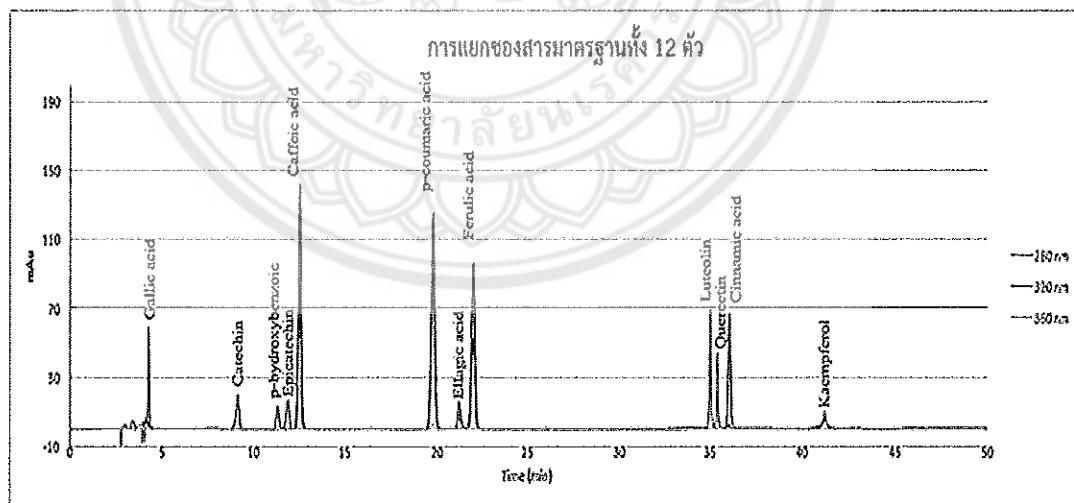
4.5 การวิเคราะห์ทางนิยมและปริมาณของสารสำคัญประเภทสารประกอบฟีนอลิกและชีดและ
สารประกอบฟลาโวนอยด์ โดยเทคนิคโครมาโทกราฟีของเหลวสมรรถนะสูง (HPLC) ในสารสกัดหยาบ
ของหนอนตายหยากแต่ละชนิด

4.5.1 การศึกษาทางนิยมและปริมาณของสารสำคัญของสารประกอบฟีนอลิกและชีด และ
สารประกอบฟลาโวนอยด์โดยเทคนิค HPLC นี้จะทำการเทียบกับสารมาตรฐานที่ประกอบด้วย
สารประกอบฟีนอลิกและชีด 7 ตัว คือ Gallic acid, p-hydroxybenzoic acid, Ellagic acid, Caffeic acid,
p-Coumaric acid, Ferulic acid และ Cinnamic acid สารประกอบฟลาโวนอยด์ 5 ตัว คือ Catechin,
Epicatechin, Luteolin, Quercetin และ Kaempferol โดยจะทำการตรวจวัดการดูดกลืนแสงของสารที่

ความยาวคลื่น 3 ตำแหน่งคือ 280, 320 และ 360 นาโนเมตร และสภาวะที่ใช้ในการศึกษาคือ สารละลายผสมระหว่าง อะซิโตไนโตรล กับ 0.2% อะซิติกแอซิดในน้ำ ด้วยอัตราส่วนที่แตกต่างกันออกไปเป็นเฟสเคลื่อนที่ พบว่าสภาวะในการแยกสารมาตรฐานหั้ง 12 ตัวใช้แบบ Gradient elution ของสารละลายผสมอะซิโตไนโตรล และ 0.2% อะซิติกแอซิดในน้ำ ซึ่งอัตราส่วนที่ได้เป็นดังรูปที่ 18 และสามารถแยกสารมาตรฐานหั้ง 12 ตัวได้อย่างชัดเจนดังโคมาก็อตแกรมรูปที่ 19

รูปที่ 18 สภาวะในการแยกสารมาตรฐานหั้ง 12 ตัว ที่ใช้การจะแบบ Gradient elution โดยเฟสเคลื่อนที่ เป็นสารละลายผสมของ อะซิโตไนโตรล และ 0.2% อะซิติกแอซิดในน้ำ อัตราการไหลเท่ากับ 1.0 มิลลิลิตร ต่อนาที ปริมาตรที่ใช้ เท่ากับ 20 ไมลิลิตร เวลาที่ใช้ เท่ากับ 50 นาที

รูปที่ 19 โคมาก็อตแกรมของสารมาตรฐานหั้ง 12 ตัว ตรวจวัดที่ความยาวคลื่น 280, 320 และ 360 นาโน เมตร

๑ ๐๐
๙๖๑
๙๕
๒๕๖๐

4.5.3 การทดสอบหาค่าความเข้มข้นต่ำสุดที่สามารถตรวจพบได้ (LOD) และความเข้มข้นต่ำสุดที่สามารถหาปริมาณได้ (LOQ) โดยวิเคราะห์สารมาตรฐานทั้ง 12 ตัว ที่ความเข้มข้นต่ำจำนวน 7 ชั้น พบร่วมกับผลการทดลองดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ค่าความเข้มข้นต่ำสุดที่สามารถตรวจพบได้ (LOD) และความเข้มข้นต่ำสุดที่สามารถหาปริมาณได้ (LOQ) ของสารมาตรฐานทั้ง 12 ตัว

ค่า LOD และ LOQ ของสารมาตรฐานทั้ง 12 ตัว													
	0.97	0.89	0.99	0.58	0.99	0.99	0.99	0.99	0.99	0.99	0.99	0.99	0.99
R ²	98	38	71	74	64	86	17	80	74	81	85	86	
ครั้งที่	ความเข้มข้น (ppm)												
	GA	CAT	p-hyB	EPI	CAF	p-COU	Ella	Fer	LUT	QUE R	CIN	KAE	
1	4.70	4.70	1.92	3.91	4.74	4.80	4.77	4.74	1.92	1.97	1.92	2.03	
2	4.67	4.84	1.95	4.10	4.83	4.93	4.63	4.85	1.92	1.95	1.97	1.98	
3	4.71	4.84	1.95	4.05	4.84	4.93	4.64	4.86	1.90	1.94	1.98	1.94	
4	4.67	4.86	1.97	4.17	4.86	4.98	4.59	4.90	1.87	1.90	2.00	1.88	
5	4.33	4.63	1.95	3.92	4.74	4.87	4.42	4.79	1.87	1.88	1.96	1.91	
6	4.84	5.16	2.03	4.42	4.97	5.13	4.63	5.04	1.96	1.96	2.05	2.01	
7	4.87	5.31	2.07	4.66	5.00	5.17	4.59	5.08	1.97	1.97	2.07	2.06	
AVG.	4.68	4.90	1.98	4.18	4.85	4.97	4.61	4.89	1.92	1.94	1.99	1.97	
SD	0.18	0.24	0.05	0.27	0.10	0.13	0.11	0.12	0.04	0.03	0.05	0.07	
LOD	0.55	0.77	0.17	0.86	0.31	0.41	0.33	0.39	0.12	0.11	0.16	0.21	
LOQ	1.75	2.44	0.54	2.74	1.00	1.32	1.05	1.24	0.39	0.35	0.52	0.66	

*p-hyB=p-hydroxybenzoic acid, LUT= Luteolin, QUER=Quercetin, CIN=Cinnamic acid, KAE=Kaempferol, GA= Gallic acid, CAT=Catechin, EPI=Epicatechin, CAF=Caffeic acid, p-COU=p-Coumaric acid, Ella=Ellagic acid, Fer=Ferulic acid

ตัวอย่างการคำนวณค่า LOD และ LOQ

จากค่า SD ของ Caffeic acid มีค่าเท่ากับ 0.10

$$\text{LOD} = 3.14 \times \text{SD}$$

$$= 3.14 \times 0.10 = 0.31$$

$$\text{LOQ} = 10 \times \text{SD}$$

$$= 10 \times 0.10 = 1.00$$

4.5.4 การหาค่า % recovery ของสารมาตรฐาน

การทดลองนี้แบ่งเป็น 2 วิธี ดังนี้

ก. การหาค่า % recovery ของสารมาตรฐานจากวิธีการวิเคราะห์

การทดลองทำได้โดยเติมสารละลายมาตรฐานทั้ง 12 ชนิด ที่ทราบความเข้มข้นที่แน่นอนลงในสารละลายสกัดผงพักที่ผ่านปฏิกิริยา alkali hydrolysis และ acid hydrolysis กรองสารละลายผสมผ่าน syringe filter nylon membrane ขนาด 13 mm, 0.45 μm นำสารละลายผสมที่เตรียมได้ไปวิเคราะห์หาปริมาณกรดฟีโนลลิก และสารฟลาโวนอยด์ด้วยเทคนิค HPLC เปรียบเทียบกับสารละลายสกัดผงพักที่ไม่เติมสารละลายมาตรฐาน จากนั้นคำนวณหาค่า % recovery ของสารมาตรฐาน ผลการทดลองแสดงดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ค่า % recovery ของสารมาตรฐานจากวิธีการวิเคราะห์

สารประกอบกรดฟีโนลลิก	% Recovery	สารประกอบฟลาโวนอยด์	% Recovery
Gallic acid	-	Epicatechin	94.03 - 102.67
p-Hydroxybenzoic acid	54.15 - 61.47	Catechin	96.08 - 101.03
Caffeic acid	97.61 - 101.59	Luteolin	84.21 - 93.83
p-Coumaric acid	87.01 - 91.76	Quercetin	96.35 - 102.35
Ellagic acid	128.69 - 134.74	Kaemferol	101.98 - 104.78
Ferulic acid	88.71 - 91.09		
Cinnamic acid	90.49 - 92.17		

จากการข้างต้นเมื่อศึกษาความเสถียรของสารมาตรฐานต่อสภาวะที่ใช้ในการวิธีวิเคราะห์พบว่าสารมาตรฐานส่วนใหญ่เสถียรต่อสภาวะที่ใช้โดยดูได้จากค่า %recovery ซึ่งส่วนใหญ่มีค่าอยู่ในช่วงที่ยอมรับได้ โดยช่วงที่ยอมรับได้จะอยู่ในช่วง 90-110 % ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวิธีทดสอบและปริมาณของสารตัวอย่าง

ข. การหาค่า % recovery ของสารมาตรฐานจากวิธีการสกัด

การทดลองทำได้เติมสารละลายมาตรฐานทั้ง 5 ชนิด (*p*-Hydroxybenzoic acid, Caffeic acid, *p*-Coumaric acid, Ferulic acid, และ Cinnamic acid) ที่ทราบความเข้มข้นที่แน่นอนลงในผงพัก ทำการสกัดสารสำคัญประเภทกรดฟีโนลลิกและฟลาโวนอยด์ ตามวิธีของ Mattila กรองสารละลายสกัดผ่าน syringe filter nylon membrane ขนาด 13 mm, 0.45 μm นำสารละลายสกัดที่เตรียมได้ไปวิเคราะห์หาปริมาณกรดฟีโนลลิก และสารฟลาโวนอยด์ด้วยเทคนิค HPLC เปรียบเทียบกับสารละลายสกัดผงพักที่ไม่เติมสารละลายมาตรฐาน จากนั้นคำนวณหาค่า % recovery ของสารมาตรฐาน ผลการทดลองแสดงดังตารางที่ 16

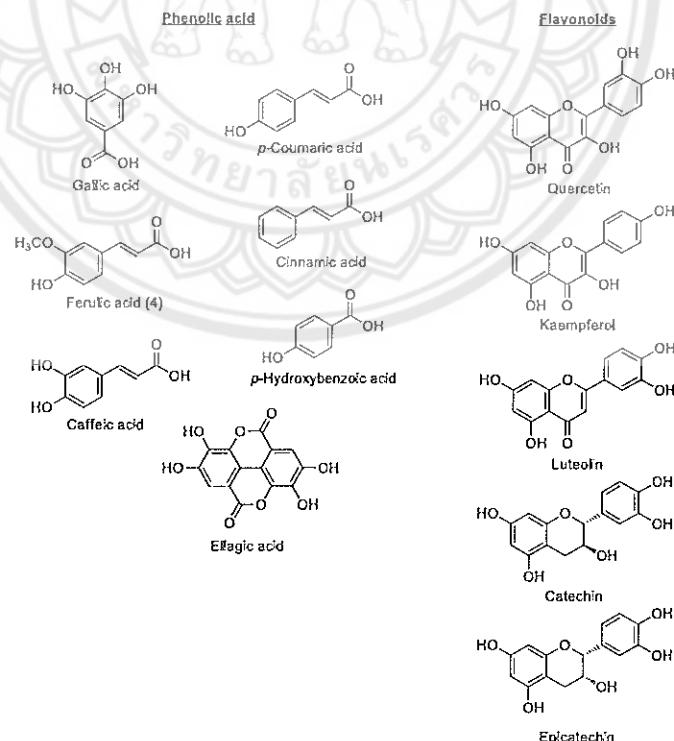
ตารางที่ 16 ค่า % recovery ของสารมาตรฐานจากวิธีการสกัด

สารประกอบฟีโนลิกแอชิด	% Recovery	สารประกอบฟีโนลิกแอชิด	% Recovery
p-Hydroxybenzoic acid	67.48 – 68.26	Ferulic acid	95.58 – 104.49
Caffeic acid	90.06 – 98.60	Cinnamic acid	97.18 – 103.30
p-Coumaric acid	90.98 – 93.49		

จากตารางข้างต้นเมื่อศึกษาความเสถียรของสารมาตรฐานต่อสภาวะที่ใช้ในการวิธีการสกัดพบว่า สารมาตรฐานส่วนใหญ่เสถียรต่อสภาวะที่ใช้โดยดูได้จากค่า %recovery ซึ่งส่วนใหญ่มีค่าอยู่ในช่วงที่ยอมรับได้ โดยช่วงที่ยอมรับได้จะอยู่ในช่วง 90 – 110 % ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวิธีทดสอบและปริมาณของสารตัวอย่าง

4.5.5 การวิเคราะห์ทางนิเดและปริมาณของสารสำคัญประเภท สารประกอบฟีโนลิกแอชิด และ สารประกอบฟลาโวนอยด์ โดยเทคนิคクロมาโตกราฟีของหลักมรรคนะสูง (HPLC) ในสารสกัดหยาบจาก ของหนอนตายหยาก

การศึกษาหาชนิดและปริมาณของสารสำคัญของสารประกอบฟีโนลิกแอชิด และสารประกอบฟลาโวนอยด์โดยเทคนิค HPLC นี้จะทำการเทียบกับสารมาตรฐานที่ประกอบด้วย สารประกอบฟีโนลิกแอชิด 7 ตัว คือ Gallic acid, p-hydroxybenzoic acid, Ellagic acid, Caffeic acid, p-Coumaric acid, Ferulic acid และ Cinnamic acid สารประกอบฟลาโวนอยด์ 5 ตัว คือ Catechin, Epicatechin, Luteolin, Quercetin และ Kaempferol โดยมีโครงสร้างดังแสดงในรูปที่ 22

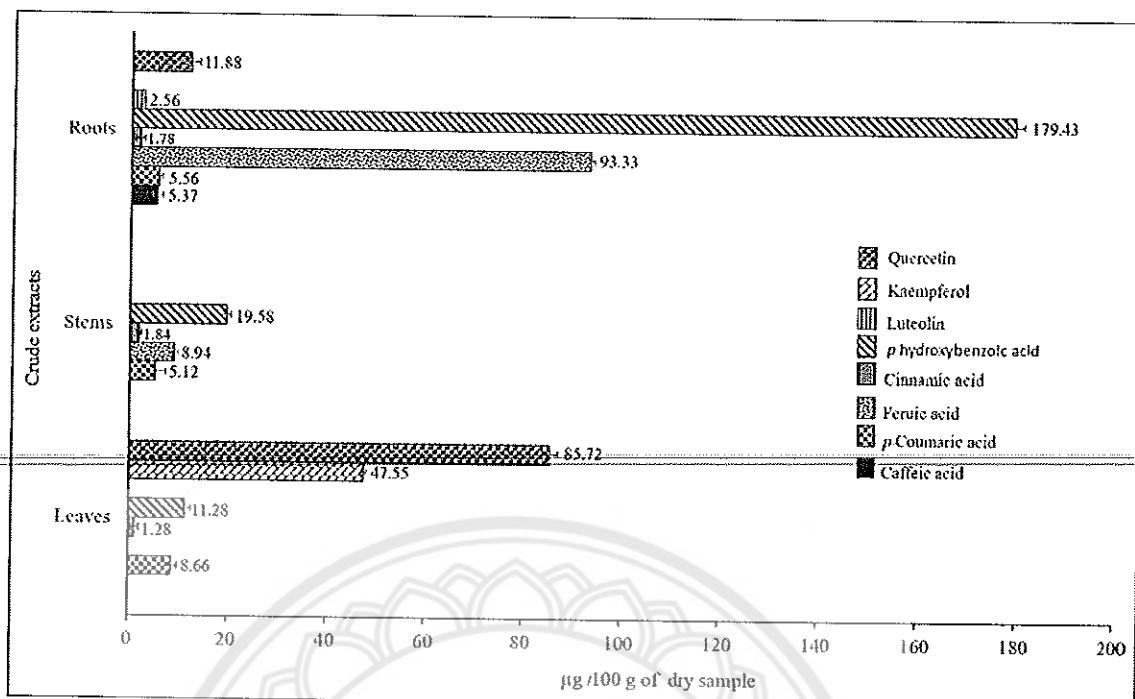
รูปที่ 22 โครงสร้างทางเคมีของกรดฟีโนลิกและสารฟลาโวนอยด์ที่ใช้เป็นสารมาตรฐาน

โดยงานวิจัยนี้จะทำการตรวจวัดการดูดกลืนแสงของสารที่ความยาวคลื่น 3 ตำแหน่งคือ 280, 320 และ 360 นาโนเมตร และสภาวะที่ใช้ในการศึกษาคือ สารละลายนมระห่ำ อะซิโตไนโตรล์ กับ 0.2%อะซิติกแอซิดในน้ำ ด้วยอัตราส่วนที่แตกต่างกันออกไปเป็นเฟสเคลื่อนที่ ซึ่งแสดงในตารางที่ 17 พบร่วมกับสภาวะในการแยกสารมาตรฐานทั้ง 12 ตัวใช้แบบ Gradient elution ของสารละลายนม อะซิโตไนโตรล์ และ 0.2% อะซิติกแอซิดในน้ำ และสามารถแยกสารมาตรฐานทั้ง 12 ตัวได้อย่างชัดเจน

ตารางที่ 17 เครื่องมือและสภาวะที่ใช้

HPLC	Agilent 1100 Series HPLC
Column	VertiSep UPS C ₁₈ HPLC COLUMN, 4.6 x 250 mm, 5 µm
Detector	DAD detector at 280, 320, 360 nm reference off bandwidth 4 nm
Mobile phase	Acetonitrile : 0.2% acetic acid in Water
Elution	Gradient
Flow rate	1.0 mL/min
Injection volume	20 µL
Column temperature	25 °C

4.5.6 การวิเคราะห์เทคนิคและปริมาณของกรดฟีโนลิกและสารฟลาโวนอยด์ของสารสกัดตัวอย่างผงผักจากการวิเคราะห์เทคนิคและปริมาณของกรดฟีโนลิกและสารฟลาโวนอยด์ของสารสกัดเหยابทั้ง 3 ส่วนที่ประกอบไปด้วยส่วนราก ลำต้นและใบของหนอนตายหมาก พบร่วมกับความสามารถวิเคราะห์เทคนิคและปริมาณสารสำคัญได้ทั้งหมด 8 ชนิด โดยคำนวณในหน่วยของมิลลิกรัมของสารมาตรฐานต่อ 100 กรัมแห้ง โดยแสดงดังรูปที่ 23

รูปที่ 23 ชนิดและปริมาณของกรดฟีโนลิกและสารฟลาโวนอยด์ของสารสกัดหยาบหั่ง 3 ส่วนเปรียบเทียบ
ปริมาณในหน่วย มิลลิกรัม/100 กรัมแห้ง

จากการวิเคราะห์หาชนิดและปริมาณสารสำคัญประเภทกรดฟีโนลิกและสารฟลาโวนอยด์ของสารสกัดหยาบหั่ง 3 ส่วนที่ประกอบไปด้วยส่วนราก ลำต้นและใบของหนอนตายหยาก ข้างต้นโดยเทียบกับสารมาตรฐานกรดฟีโนลิกและสารฟลาโวนอยด์ 12 ชนิดด้วยเทคนิค HPLC พบว่าสามารถวิเคราะห์หาชนิดและปริมาณสารสำคัญได้ทั้งหมด 8 ชนิดคือ Caffeic acid, p-Coumaric acid, Ferulic acid, Cinnamic acid, p-hydroxybenzoic acid, Luteolin, Quercetin และ Kaemferol ในหน่วยของมิลลิกรัมต่อ 100 กรัมแห้งที่แตกต่างกันออกไป โดยในส่วนของสารสกัดหยาบหั่ง 3 ส่วนจะพบสารสำคัญประเภทกรดฟีโนลิกชนิด p-hydroxybenzoic acid ในปริมาณมากที่สุด และนอกจากนี้ยังพบว่าในสารสกัดหยาบในส่วนของรากจะพบชนิดและปริมาณของสารสำคัญที่มากกว่าในส่วนของสารสกัดหยาบของลำต้นและใบ โดยในสารสกัดหยาบในส่วนของรากจะพบสารสำคัญหั่งหมด 7 ชนิด ในขณะที่ส่วนของสารสกัดหยาบของใบและลำต้นจะพบสารสำคัญหั่งหมด 5 และ 4 ชนิดตามลำดับ

บทที่ 5

บทสรุป

จากการศึกษาถูกที่ในการต้านสารอนุมูลอิสระด้วยวิธี 2,2'-ไดฟีนิล-1-ไพคิริไฮดร่าซิล ฟรีเอดีคลัล สแคเวนจิง (2,2-Diphenyl-1-picrylhydrazyl (DPPH) free radical scavenging) ของสารสกัดหยาบ ของหนอนตายหยากในส่วนของ ราก ลำต้น และ ใบ พบว่าสารสกัดหยาบส่วนของใบของหนอนตายหยากมี ฤทธิ์ในการต้านอนุมูลอิสระที่ต่ำที่สุด โดยมีค่าความเข้มข้นที่ยับยั้งอนุมูลอิสระที่ 50% เปอร์เซ็นต์ (IC_{50}) เท่ากับ 132.07 ppm รองลงมาคือลำต้นและราก ตามลำดับ และในการศึกษาหาปริมาณสารฟีโนลิกทั้งหมดด้วยวิธี ฟูลิน-ซีโอลัลเชอ คัลเลอริเมตريค (Folin-Ciocalteu Colorimetric) ของสารสกัดหยาบแต่ละชนิดโดยเทียบ จากราฟมาตรฐานของแกลลิก แอซิต ผลการทดลองพบว่าปริมาณของสารฟีโนลิกทั้งหมดในสารสกัด หยาบส่วนของลำต้นของหนอนตายหยากมีปริมาณสารฟีโนลิกทั้งหมดสูงที่สุดคิดเป็น 15.58 ppm ในขณะ ที่สารสกัดหยาบส่วนของรากและใบของหนอนตายหยากมีปริมาณสารฟีโนลิกทั้งหมดคิดเป็น 7.75 และ 8.21 ppm นอกจากนี้เมื่อนำสารสกัดหยาบแต่ละชนิดของหนอนตายหยากทั้งหมดที่เตรียมได้มาทำการสกัด และวิเคราะห์ทางนิยิดและปริมาณสารฟีโนลิกแอซิต และฟลาโวนอยด์โดยเทคนิคโครมาโตกราฟของเหลว สมรรถนะสูง (HPLC) พบว่าจากการวิเคราะห์ทางนิยิดและปริมาณสารสำคัญประเทกกรดฟีโนลิกและสารฟ ลาโวนอยด์ของสารสกัดหยาบทั้ง 3 ส่วนที่ประกอบไปด้วยส่วนราก ลำต้น และใบของหนอนตายหยาก ซึ่งต้นโดยเทียบกับสารมาตรฐานกรดฟีโนลิกและสารฟลาโวนอยด์ 12 ชนิดด้วยเทคนิค HPLC พบว่า สามารถวิเคราะห์ทางนิยิดและปริมาณสารสำคัญได้ทั้งหมด 8 ชนิดคือ Caffeic acid, p-Coumaric acid, Ferulic acid, Cinnamic acid, p-hydroxybenzoic acid, Luteolin, Quercetin และ Kaemferol ใน หน่วยของมิลลิกรัมต่อ 100 กรัมแห้งที่แตกต่างกันออกไป โดยในส่วนของสารสกัดหยาบทั้ง 3 ส่วนจะพบ สารสำคัญประเทกกรดฟีโนลิกชนิด p-hydroxybenzoic acid ในปริมาณมากที่สุด และนอกจากนี้ยัง พบว่าในสารสกัดหยาบในส่วนของรากจะพบชนิดและปริมาณของสารสำคัญที่มากกว่าในส่วนของสารสกัด หยาบของลำต้นและใบ โดยในสารสกัดหยาบในส่วนของรากจะพบสารสำคัญทั้งหมด 7 ชนิด ในขณะที่ส่วน ของสารสกัดหยาบของใบและลำต้นจะพบสารสำคัญทั้งหมด 5 และ 4 ชนิดตามลำดับ

เอกสารอ้างอิง

- [1]. Halliwell, B., The wanderings of a free radical, *Free Radical Biology & Medicine*, 2009, 46, 531–542.
- [2] วาริน แสงกิตติโภมล. ปริมาณรวมของสารต้านอนุมูลอิสระในผัก ผลไม้และสมุนไพร. *วารสารสหเวชศาสตร์*, 2543, 1, 11-18.
- [3] นันท์นภัส เติมวงศ์. ความสัมพันธ์ของสารประกอบฟีโนเลิกส์กับความสามารถในการต้านอนุมูลอิสระในพืช, *ก้าวทันโลกวิทยาศาสตร์*, 2551, 8(2) , 115-123
- [4] Middleton, E., Jr. Kanaswami C., Theoharides , T.C.. The effects of plant flavonoids on mammalian cells: implications for inflammation, heart disease and cancer. *Pharmacol. Rev.* 2000, 52: 673-839.
- [5] Cowan, M.M.. Plant products as Antimicrobial agents. *Clinical microbiology*, 1999, 12, 564-582.
- [6] หนอนดายหยาก, <http://www.thaigoodview.com/node/18246> (สืบค้นเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2557)
- [7] Mathew, S. and Abraham T. E., Studies on the antioxidant activities of Cinnamon (*Cinnamomum verum*) bark extracts, through various *in vitro* models. *Food Chemistry*, 2006, 94, 520–528.
- [8] อนันต์ สกุลกิม, บทความวิชาการเรื่อง อนุมูลอิสระ สารอันตรายต่อสุขภาพและร่างกาย, *ก้าวทันโลกวิทยาศาสตร์*, 2551 , 8(1), 28-33
- [9] โครงสร้างวิตามินซี, <http://th.wikipedia.org/wiki/วิตามินซี> (สืบค้นเมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2557)
- [10] โครงสร้างวิตามินอี, <http://th.wikipedia.org/wiki/วิตามินอี> (สืบค้นเมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2557)
- [11] โครงสร้างวิตามินเอ, <http://th.wikipedia.org/wiki/วิตามินเอ> (สืบค้นเมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2557)
- [12] โครงสร้างแครอทีนอยด์, <http://th.wikipedia.org/wiki/แครอทีนอยด์> (สืบค้นเมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2557)
- [13] โครงสร้างของ Gingerol, <http://en.wikipedia.org/wiki/Gingerol> (สืบค้นเมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2557)
- [14] โครงสร้างของ Resveratrol, <http://en.wikipedia.org/wiki/Resveratrol> (สืบค้นเมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2557)
- [15] โครงสร้างของ Capsaicin, <http://en.wikipedia.org/wiki/Capsaicin> (สืบค้นเมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2557)

- [16] โครงสร้างของ Curcumin, <http://en.wikipedia.org/wiki/Curcumin> (สืบค้นเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2557)
- [17] Chung, H-S. et. al. Antitussive activity of Stemona alkaloid from *Stemona Tuberosa*, *Planta Med.* , 2003, 69, 914-920.
- [18] Roengsumran, S., Khorphueng, P., Chaichit, N., Jaiboon-Muangsin, N. and Petsom, A.. Crystal structure of 6-deoxyclitoriacetal, C₁₉H₁₈O₈. *Z. Kristallogr.* 2003, 218, 105–106.
- [19] Greger H., et.al. Antioxidant dehydrotocopherols as a new chemical character of *Stemona* species, *Phytochemistry*, 2004, 65, 2719–2729.
- [20] Li Z. X., et. al., The dichloromethane fraction of *Stemona tuberosa* Lour inhibits tumor cell growth and induces apoptosis of human medullary thyroid carcinoma cells, *Biologics: Targets & Therapy*, 2007, 1(4), 455–463.
- [21] . Li-Gen, L., Xin-Zhou, Y., Chun-Ping , T., Chang-Qiang , K., Ji-Bao , Zh. and Yang , Y., Antibacterial stilbenoids from the roots of *Stemona tuberosa*, *Phytochemistry*, 2008, 69, 457–463
- [22] Chaljewchalad P., Thongwai N. and Tragoonpua Y., Inhibitory effect of *Rhinacanthus nasutus* (Linn.) Kurz. and *Stemona tuberosa* (Lour.) extracts on herpes simplex virus infection, *Journal of Medicinal Plants Research*, 2013, 7(2), 76-84.
- [23] Mak T. C. W. et. al., Isolation and stereochemistry of two new alkaloids from *Stemona tuberosa*, *Tetrahedron*, 2002, 58, 6705–6712.
- [7] Tingyu, Li., Large degree of racemization observed in the amide bond forming reaction on silica gel, *Journal of Chromatography A*, 2000, 878,165–170.
- [8] Kunishima M., Formation of carboxamides by direct condensation of carboxylic acids and amines in alcohols using a new alcohol- and watersoluble condensing agent : DMT-MM, *Tetrahedron*, 2001, 5,1551-1558.
- [9] Han S. and Kim Y., Recent development of peptide coupling reagents in organic synthesis, *Tetrahedron*, 2004, 60, 2447–2467.
- [10] Sameiro M.,Gonc T., Carboxylic fused furans for amino acid fluorescent labeling, *Tetrahedron*, 2006, 62, 9258–9267.
- [11] Dondoni, A.; Franco, S.; Junquera, F.; Mercha'n, F. L.; Merino, P.; Tejero, T. J. Org. Chem. 1997, 62, 5497–5507.
- [12] Chen, S.-H.; Farina, V.; Vyas, D. M.; Doyle, T. W.; Long,B. H.; Fairchild, C. J. Org. Chem. 1996, 61, 2065–2070.

- [13] Albericio, F.; Bofill, J. M.; El-Faham, A.; Kates, S. A. *J. Org. Chem.* 1998, 63, 9678–9683.
- [14] Baati R., Exploring the one-pot C-acylation of cyclic 1,3-diones with unactivated carboxylic acid, *Tetrahedron Lett.*, 2010, 5, 2348–2350.
- [15] Meng Q., Yu M., Zhang H., Ren J. and Huang D., Synthesis and application of N-hydroxysuccinimidyl rhodamine B ester as an amine-reactive fluorescent probe, *Dyes and Pigments*, 2007, 73, 254-260.

ภาคผนวก

แผนกิจกรรมที่ทำได้

ขั้นตอนการดำเนินงานของ 6 เดือนแรก

ระยะเวลา	กิจกรรมที่เสนอต่อโครงการ	กิจกรรมที่ทำได้จริง
6 เดือน แรก	1. การเตรียมตัวอย่างของหนอนตายยาก 2. การสกัดผงแห้งของราก ลำต้น และใบของต้นหนอนตายยากด้วยตัวทำละลายเพื่อศึกษาหาปริมาณสารฟีโนลิกทั้งหมดและฤทธิ์ในการต้านอนุมูลอิสระ ³ 3. การศึกษาฤทธิ์ในการต้านสารอนุมูลอิสระโดยวิธี ดีพีพีเอช แรดิคัล สแควร์เจิง (DPPH; 2, 2-diphenyl-1-picrylhydrazyl) radical-scavenging ของสารสกัดหยาบหนอนตายยากแต่ละส่วน	1. สามารถเตรียมตัวอย่างของหนอนตายหากส่วน ราก ลำต้น และใบ ให้เป็นผงแห้งโดยใช้วิธีการอบที่อุณหภูมิ 70°C 2. สามารถสกัดผงแห้งของราก ลำต้น และใบของต้นหนอนตายยากด้วยตัวทำละลาย ได้เป็นสารสกัดหยาบของต้นหนอนตายยากแต่ละส่วน 3. ศึกษาฤทธิ์ในการต้านสารอนุมูลอิสระโดยวิธี ดีพีพีเอช แรดิคัล สแควร์เจิง (DPPH; 2, 2-diphenyl-1-picrylhydrazyl) radical-scavenging ของสารสกัดหยาบหนอนตายยากแต่ละส่วน พบร่วมสารสกัดหยาบของต้นหนอนตายยากในส่วนของใบมีสมบัติการยับยั้งอนุมูลอิสระสูงที่สุด

ตารางเปรียบเทียบ output ที่เสนอในข้อเสนอโครงการและที่ได้จริงของ 6 เดือนแรก

Output	ในการผลิต (ผลสำเร็จไม่ถึง 100%) ให้ท่านระบุสาเหตุ และการแก้ไขที่ท่านดำเนินการ
กิจกรรมในข้อเสนอโครงการ/หรือจากการปรับแผน	ผลสำเร็จ (%)
1. การเตรียมตัวอย่างของหนอนตายยากและการสกัดผงแห้งของราก ลำต้น และใบของต้นหนอนตายยากด้วยตัวทำละลายเพื่อศึกษาหาปริมาณสารฟีโนลิกทั้งหมดและฤทธิ์ในการต้านอนุมูลอิสระ	100%
2. การศึกษาฤทธิ์ในการต้านสารอนุมูลอิสระโดยวิธี ดีพีพีเอช แรดิคัล สแควร์เจิง (DPPH; 2, 2-diphenyl-1-picrylhydrazyl) radical-scavenging ของสารสกัดหยาบหนอนตายยากแต่ละส่วน	100%

ขั้นตอนการดำเนินงานของ 6 เดือนที่ 2

ระยะเวลา	กิจกรรมที่เสนอต่อโครงการ	กิจกรรมที่ทำได้จริง
6 เดือนที่ 2	<p>1. การสกัดสารสกัดหยาบของหนอนตายห่ายากด้วยตัวทำละลายและการทดสอบหาสารประกอบฟีโนลิกทั้งหมดในสารสกัด ท ย า บ โ ட ย ว ิ ชี Folin-Ciocalteu Colorimetric</p> <p>2. การสกัดสารสกัดหยาบของหนอนตายห่ายากด้วยตัวทำละลายเพื่อวิเคราะห์หาชนิดและปริมาณสารสำคัญในสารสกัดหยาบของหนอนตายห่ายากแต่ละชนิด</p> <p>3. วิเคราะห์หาชนิดและปริมาณสารสำคัญในสารสกัดหยาบของหนอนตายห่ายากแต่ละชนิดด้วยเทคนิค HPLC</p> <ul style="list-style-type: none"> - การหาสภาวะในการแยกสารมาตรฐานฟีโนลิก แอซิดและฟลาโวนอยด์ - การสร้างกราฟมาตรฐานของสารมาตรฐานฟีโนลิก แอซิดและฟลาโวนอยด์ - การทดสอบหาค่าความเข้มข้นต่ำสุดที่สามารถตรวจพบได้ (LOD) และความเข้มข้นต่ำสุดที่สามารถหาปริมาณได้ (LOQ) - การหาค่า % recovery ของสารมาตรฐาน - การวิเคราะห์หาชนิดและปริมาณของสารประกอบฟีโนลิก แอซิด และสารประกอบฟลาโวนอยด์ของสารสกัดหยาบของส่วนต่างๆของหนอนตายห่ายาก 	<p>1. สามารถสกัดสารสกัดหยาบของหนอนตายห่ายากด้วยตัวทำละลายและการทดสอบหาสารประกอบฟีโนลิกทั้งหมดในสารสกัดหยาบโดยวิธี Folin-Ciocalteu Colorimetric</p> <p>2. สามารถสกัดสารสกัดหยาบของหนอนตายห่ายากด้วยตัวทำละลายเพื่อวิเคราะห์หาชนิดและปริมาณสารสำคัญในสารสกัดหยาบของหนอนตายห่ายากแต่ละชนิด</p> <p>3. วิเคราะห์หาชนิดและปริมาณสารสำคัญในสารสกัดหยาบของหนอนตายห่ายากแต่ละชนิดด้วยเทคนิค HPLC</p> <ul style="list-style-type: none"> - การหาสภาวะในการแยกสารมาตรฐานฟีโนลิก แอซิดและฟลาโวนอยด์ - การสร้างกราฟมาตรฐานของสารมาตรฐานฟีโนลิก แอซิดและฟลาโวนอยด์ - การทดสอบหาค่าความเข้มข้นต่ำสุดที่สามารถตรวจพบได้ (LOD) และความเข้มข้นต่ำสุดที่สามารถหาปริมาณได้ (LOQ) - การหาค่า % recovery ของสารมาตรฐาน

ตารางเปรียบเทียบ output ที่เสนอในข้อเสนอโครงการและที่ได้จริงของ 6 เดือนที่ 2

Output		ในกรณีล่าช้า (ผลสำเร็จไม่ถึง 100%) ให้ท่านระบุสาเหตุและการแก้ไขที่ท่านดำเนินการ
กิจกรรมในข้อเสนอโครงการ/หรือจากการปรับแผน	ผลสำเร็จ (%)	
1. การสกัดสารสกัดหยาบของหนอนตายยากด้วยตัวทำละลายและการทดสอบหาสารประกอบพื้นอลิกทั้งหมดในสารสกัดหยาบโดยวิธี Folin-Ciocalteu Colorimetric	100%	-
2. การสกัดสารสกัดหยาบของหนอนตายยากด้วยตัวทำละลายเพื่อวิเคราะห์หานิคและปริมาณสารสำคัญในสารสกัดหยาบของหนอนตายยากแต่ละชนิด	100%	-
3. วิเคราะห์หานิคและปริมาณสารสำคัญในสารสกัดหยาบของหนอนตายยากแต่ละชนิดด้วยเทคนิค HPLC	80%	เนื่องจากสารมาตรฐานฟืนอลลิติก แอซิต และฟลาโนนอยด์ไม่เพียงพอต่อการวิเคราะห์ ดังนั้นจึงได้ดำเนินการสั่งซื้อซึ่งระยะเวลาในการส่งสารมาตรฐานใช้วลากะประมาณ 45 วัน ดังนั้นจึงไม่สามารถดำเนินการทันตามที่วางแผนไว้

ขั้นตอนการดำเนินงานของ 6 เดือนที่ 3

ระยะเวลา	กิจกรรมที่เสนอต่อโครงการ	กิจกรรมที่ทำได้จริง
6 เดือนที่ 3	1. การสกัดสารสกัดหยาบของหนอนตายยากด้วยตัวทำละลายเพื่อวิเคราะห์หานิคและปริมาณสารสำคัญในสารสกัดหยาบของหนอนตายยากแต่ละชนิด 2. การวิเคราะห์หานิคและปริมาณของสารประกอบพื้นอลิกแอซิตและสารประกอบฟลาโนนอยด์ของสารสกัดหยาบของส่วนต่างๆ ของหนอนตายยากด้วยเทคนิค HPLC 3. สรุปผลการศึกษาและเสนอผลงาน, ทำการส่งรายงานฉบับสมบูรณ์รวมถึง ดำเนินการตีพิมพ์เพื่อเผยแพร่ผลงาน	1. สกัดสารสกัดหยาบของหนอนตายยากด้วยตัวทำละลายเพื่อวิเคราะห์หานิคและปริมาณสารสำคัญในสารสกัดหยาบของหนอนตายยากแต่ละชนิด 2. วิเคราะห์หานิคและปริมาณของสารประกอบพื้นอลิกแอซิตและสารประกอบฟลาโนนอยด์ของสารสกัดหยาบของส่วนต่างๆ ของหนอนตายยากด้วยเทคนิค HPLC 3. สรุปผลการศึกษาและเสนอผลงาน, ทำการส่งรายงานฉบับสมบูรณ์รวมถึง ดำเนินการตีพิมพ์เพื่อเผยแพร่ผลงาน

ตารางเปรียบเทียบ output ที่เสนอในข้อเสนอโครงการและที่ได้จริงของ 6 เดือนที่ 3

Output	ผลสำเร็จ (%)	ในกรณีล่าช้า (ผลสำเร็จไม่ถึง 100%) ให้ท่านระบุสาเหตุและการแก้ไขที่ท่านดำเนินการ
กิจกรรมในข้อเสนอโครงการ/หรือจากการปรับแผน		
1. สกัดสารสกัดหยาบของหนอนตายหยากด้วยตัวทำลายเพื่อวิเคราะห์หานิดและปริมาณสารสำคัญในสารสกัดหยาบของหนอนตายหยากแต่ละชนิด	100%	-
2. วิเคราะห์หานิดและปริมาณของสารประกอบฟีโนลิกและซีดและสารประกอบฟลาโวนอยด์ของสารสกัดหยาบของส่วนต่างๆของหนอนตายหยากด้วยเทคนิค HPLC	100%	-
3. สรุปผลการศึกษาและเสนอผลงาน, ทำการส่งรายงานฉบับสมบูรณ์รวมถึง ดำเนินการตีพิมพ์เพื่อเผยแพร่ผลงาน	100%	-

บทความและผลงานการเผยแพร่

- เผยแพร่บทความวิจัย เรื่อง Antioxidant activity, total phenolic and flavonoid contents and analyses of active compounds in *Stemona collinsae* Craib crude extracts โดย ตีพิมพ์ลงใน NU. International Journal of Science ซึ่งเป็นวารสารระดับประเทศ อยู่ในฐาน TCI กลุ่มที่ 1
- การนำเสนอแบบปากเปล่า ในงานประชุมวิชาการระดับชาติวิทยาศาสตร์วิจัย ครั้งที่ 9 ปี 2560 เรื่อง The study of total phenolic compounds, total flavonoid compounds and antioxidant activities, in *Stemona tuberosa* Lour. crude extracts

September 11th, 2017

Faculty of Science,
Naresuan University,
Phitsanulok 65000, THAILAND.

Tel: +66-55-9631-71 Fax: +66-55-9331-41

E-mail: sumritm@nu.ac.th and suchilap@nu.ac.th

Website: <http://www.sci.nu.ac.th/sciencejournal>

Dear Boonjira Rutnakornpituk,

Thank you for your response. I am pleased to advise that your paper on
"Antioxidant activity, total phenolic and flavonoid contents and analyses of active
compounds in *Stemona collinsae* Craib crude extracts."
The article will be published in NU. International Journal of Science 2018;
Vol.15 No.1,(January 2018 – June 2018) : 12 Page.

Many thanks for submitting your paper to NU. International Journal of Science.

Please feel free to contact us with any questions.

Best Regards,

Yours sincerely,

Assoc. Prof. Dr. Sumrit Mopoung
Editors-in-Chief

จาก: ผศ. ดร. รุ่งนภา แซ่เอ็ง <rungnaph@buu.ac.th>

วันที่: 21 มีนาคม 2560 21:37

เรื่อง: [SRC9] แจ้งผลการตอบรับผลงานวิจัยงานประชุมวิชาการ วิทยาศาสตร์วิจัยครั้งที่ ๙

ถึง: Jantra jantrapirom <Pjantrapirom@gmail.com>

เรียน Jantra jantrapirom:

หลังจากผู้ทรงคุณวุฒิได้ทำการพิจารณาบทความวิจัยในหัวข้อ "The study of total phenolic compounds, total flavonoid compounds and antioxidant activities, in Stemona tuberosa Lour. crude extracts" แล้ว ทางฝ่ายวิชาการของงานประชุมฯ มีความยินดีที่จะแจ้งให้ผู้ส่งบทความทราบว่าผลงานวิจัยของท่าน "ได้รับการ" ตอบรับ "เพื่อมาดำเนินการนำเสนอใน การประชุมวิชาการระดับชาติ "วิทยาศาสตร์วิจัย" ที่คณะวิทยาศาสตร์ ม.

บูรพาในวันที่ 2017-05-25

ทั้งนี้ขอให้ท่านดำเนินการลงทะเบียนเข้าร่วมงานประชุมและชำระค่าลงทะเบียนตามลิงค์

<http://www.sci.buu.ac.th/src9/index.php>

เพื่อยืนยันการเข้าร่วมนำเสนอผลงานครั้งนี้

ผลงานที่ได้รับการตอบรับแต่ไม่ได้ชำระค่าลงทะเบียนจะไม่ถูกตีพิมพ์ในงานประชุมครั้งนี้

ขอขอบคุณที่ส่งผลงานเข้าร่วมนำเสนอในงานประชุมฯ และหวังเป็นอย่างยิ่งที่จะได้เห็นงานวิจัยของท่านในงานประชุมฯ

ผศ. ดร. รุ่งนภา แซ่เอ็ง

rungnaph@buu.ac.th

การประชุมวิชาการระดับชาติ

"วิทยาศาสตร์วิจัย"

การประชุมวิชาการระดับชาติ

"วิทยาศาสตร์วิจัยครั้งที่ ๙"

<http://sc.buu.ac.th/submission/index.php/SRC/SRC9/index>